

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2-10
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Bathyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fileri.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Anul I.

NUMĂR POPORAL

Nr. 20.

Națiuni de calitate a doua

E o vorbă românească nițel cam batjocoritoare, care zice că „Dumnezeu a umplut lumea cu ce-a putut“. Se spune mai ales despre oameni de mai puțină destoinicie, a căror menire dintru început pare a fi fost să se lase mai mult conduși de alții, povățuiți, și mai la urmă chiar constrânși, pe căi pe cari ei singuri n'ar fi în stare să le recunoască drept cele mai priincioase tuturor, și chiar lor.

Cugreu se hotărăște orice om, să se lase socotit în categoria aceasta. Sunt, cu toate acestea, atâția! — Dar mai în fiecare e sădită o oarecare ambiție, de a se socoti pe cât se poate egalul deaproape-lui său; sau dacă cedează în unele, ar vrea să i-se recunoască și lui altele, în care ar fi superior. În tot cazul, simțământul de inferioritate, de orice fel de inferioritate, e mai de grabă penibil de suportat, și puțin, foarte puțin, sânt aceia cari se resemnează cu adevărat și în toată sinceritatea.

Se poate oare aplica și la națiuni, la popoare, vorba aceea disprețuitoare, pe care orice om ar lua-o drept o insultă dacă i-s'ar adresa? Fără îndoială că ne asemănat mai puțin. De îndată ce este vorba de un organism social, dezvoltat în cursul vremilor, se presupune că el are să fie înzestrat cu toate calitățile necesare existenței și propășirii sale într-o măsură mult mai egală cu alte organisme la fel,

decât a îngăduit aceasta natura dela om la om.

Cu mult mai greu se va resemna deci o națiune, un popor, să joace rol de calitate inferioară față de altele. Și nu se va resemna deloc și niciodată la aceasta, când acest popor va fi conștient de înzestrarea lui, cu adevărat, cu acele calități cari dau și îndreptățirea și siguranța perpetuării ființei sale naționale până în depărtarea vremurilor cu puțință de prevăzut.

Aceste calități nu stau în legătură cu numărul indivizilor, cari alcătuiesc o națiune sau cu întinderea teritoriului pe care îl ocupă. O frumoasă vorbă a Carmen Sylvei zice: „Nu trebuie hotare mari, ci inimi mari!“ — Inimă, minte; conștiință și voință de a lua parte, după un anumit spirit și o anumită îndreptare culturală, la marea operă de propășire obștească, — acestea sunt justificări de ajuns pentru un popor, să pretindă a fi considerat la fel cu altele, — dreptul lui la viață este prin aceasta afirmat și demonstrat.

Dar oare sunt popoare, sunt rase, de calitate inferioară, în lumea aceasta? Da, sunt; și acest lucru nu trebuie să-l piardă din vedere acelea cari nu voiesc, cu nici un preț, să intre în această categorie.

Sunt rase vechi, cari au jucat roluri însemnate odinioară în istoria lumii, — și astăzi par menite peirii. Uitați-vă la Arabi, și gândiți-vă la puterea și la civilizația lor de acum atâtea veacuri. Sunt alte popoare, cari vegetează de când se știe, și cari nu par menite a ieși niciodată din obscuritatea în care-și așteaptă dispariția, sau

contopirea definitivă în alte neamuri..... Sunt, da, sunt și popoare, și rase, incapabile de a-și menține ființa etnică.

E drept ca ele să fie suprematizate, înghițite, de alte popoare mai puternice, mai pline de vlagă?... Iată o întrebare la care răspunsul nu e așa de ușor de dat cum s'ar crede la prima vedere.

Cine mai întreabă astăzi dacă a fost drept ca atâtea seminții diferite să se contopească în națiunile, pe cari le vedem trăind și înflorind, mai mult sau mai puțin, astăzi? Cine mai stă să verse lacrimi pe mormântul popoarelor dispărute?

Dreptul la viață al unui popor nu se discută, — el se afirmă. Ceea ce se poate discuta, ceea ce să se discute, este procesul ce se poate purta, în fața lumii, între împilatori și împilați. Dar existența în sine, un popor trebuie să și-o afirme prin cultivarea fără preget a însușirilor acelor, cari îi alcătuiesc individualitatea lui deosebită și interesantă în mijlocul celorlalte popoare, — și nu puțin și prin mândria lui constientă, de popor egal îndreptățit la viață cași oricare altul.

Ar fi destul, pentru noi Români, să ne resemnăm la rolul acela de *națiune de calitate a doua*, la care vor să ne apese și să ne strivească sfătuitoarii cei mai răi ai politiceii concetățenilor noștri maghiari, pentru ca numai decât să se fi și făcut cel dintâiu pas — și numai *acesta* ar fi cel dintâiu, — spre apunerea noastră ca popor etnicește de sine stătător în regatul Ungariei.

Calul cu soare 'n frunte

— Povestire slavă —

de Nicolae Petra-Petrescu

— Sfârșit. —

Regele se învoi și așa. Și plecară pe drum câtră pod, se schimbă în flacări, și fiecare cerca, fără cruțare, să ardă pe celalalt.

Și se frigeau multă vreme unul pe altul, fără a se putea dovedi.

Atunci iată că vine pe drum un cerșitor bătrân, cu o barbă lungă, albă, pleșuv la cap, la coapsă cu o traistă mare, răzimat pe un băț gros.

„Moșule, strigă flacăra albă, adă apă și vars-o pe flacăra roșie! Îți dăruiesc un ban pentru osteneală“.

Atunci strigă flacăra roșie:

„Moșule, eu îți dăruiesc un galben, dacă verși apă pe flacăra cea albă!“

Cerșitorului îi plăcu mai mult galbenul, decât banul, a adus apă și o vărsă pe flacăra cea albă.

Și astfel craiul a fost pierdut. Flacăra roșie se schimbă iară în pascălie, care prinse calul cu soarele 'n frunte de frâne, se urcă pe el, își chemă servitorul, mulțumi cerșitorului și se duse pe aci în colo.

În palaturile crăiești era mare jale din pricina craiilor uciși. Intreg palatul era îmbrăcat în pânură neagră, și răsuna de bocete.

Strigoaica umbla desnădăjduită dintr'o odaie într'alta. Deodată stete pe loc, bātu cu picioru 'n pământ, și-și întoarse ochii fulgerători. După aceea se așeză pe un cârlig dela cuptor, apucă pe cele trei fete subsuoară și, cară-te cu ele în văzduh.

Pascălierul și servitorul făcură o cale bu-nică. Se grăbeau, pentru că se temeau de răsbunarea strigoaicei. Mergeau prin păduri pustii și locuri sterpe. Mâncarea cumpărată din târg începea să li-se sfârșească. Îi chinuia foamea, mai ales pe servitor, și nu găseau nimic să și-o stâmpere.

Atunci ajunseră la un măr încărcat cu poame, cari atârnav până la pământ, și cari erau frumoase, având un miros plăcut. Ți-se duceau ochii când le vedeai.

„Mulțumită lui D-zeu, strigă vesel servitorul și alergă la măr.

— „Nu lua poame din pom!“ strigă pascălierul, care-și scoase sabia, tăia una adânc în măr, din care curse sânge roșu.

„Vezi, ai fi murit îndată, cum ai fi mâncat din mere. Mărul acesta era crăiasa cea mai bătrână, pe care o sădise aici mamă-sa, ca să ne pună capul“. Servitorul era supărat, că a fost amăgire, dar vesel c'a scăpat cu viața, merse după pascălier mai departe, cu nădejdea că doară vor da peste altceva de mâncare.

N'a trebuit să aștepte mult, pentru că curând ajunseră la un izvor. Era o apă proaspătă curată ca cristalul, să o bei cu ochii.

„O, zise servitorul, dacă n'avem de mân-

care, cel puțin putem bea din apa aceasta și ne putem înșela foamea“.

„Să nu bei din apă, strigă pascălierul și lovi cu sabia în mijlocul izvorului, care deodată se văpsi cu sânge. Asta a fost crăiasa mai tânără, pusă aici de mama ei, ca să ne prăpădească!“ zise pascălierul.

Servitorul îi mulțumi, ca l'a scăpat iară dela moarte și deși mort de foame și sete, mergea după pascălier ori unde l'ar fi dus.

Nu mult după aceea ajunseră la un trandafir. Era ca para focului de mulțimea trandafirului de pe el, și împărția un miros plăcut în tot ținutul.

„O, ce trandafiri frumoși, zise servitorul, în viața mea n'am văzut flori mai frumoase. Voi rupe câțiva, ca, cel puțin să mă mângâi cu ei“.

„Nu rupe nici un trandafir!“ strigă pascălierul, lovi cu sabia în trandafir, care începu să stropescă cu sânge, ca și cum s'ar fi deschis o vână diu trup omenesc. „Asta era crăiasa cea mai tânără“, strigă pascălierul câtră servitor, pe care a sădit-o mamă-sa aici, ca să ne prăpădească“.

Așa merseră mai departe. Mergând astfel, zise pascălierul câtră servitor. „Am trecut peste primejdia cea mai mare. Am ieșit din ținutul strigoaicei. Dar nu trebuie să ne încredem, că ea poate pune și pe alții în mișcare“.

Abia zise vorbele aceste și, iată, că văd venind pe drum un băiat mic, cu un căpăstru în mână.

Dar noi nu vrem să murim; noi simțim în noi toată puterea și toate îndemnulurile vieții. Nu admitem să fim o simplă umplutură în rândurile rare ale maghiarismului, sub care e veche și pare-că incorigibilă megalomanie, ar voi să cuprindă un glob întreg, — globul special al Ungariei.

Ei, dacă toți conducătorii politici ai Ungariei, sau cel puțin cei mai cu serioasă înțelegere dintre dânșii, s'ar putea pătrunde de imposibilitatea d'a se ucide sufletul unui popor care vrea să trăiască, — multe s'ar simplifica pe pământul acesta blagoslovit al țărilor de sub coroana Sfântului Ștefan.

Apoi dacă nu se poate altfel, noi nădăjduim, că ceea ce nu vor fi în stare să facă raționamentele, vor aduce cu sine — mai curând sau mai târziu, — evenimente.

Cum s'ar putea deda poporul la cruce

Inclinările bune, ori rele, de regulă și le însușește omul în anii copilăriei. Chiar de aceea și virtutea aceasta numită *cruțare* trebuie învățată la tinerețe. *Alfabetul* crucei trebuie să-l învețe băieții dela părinți și în special dela mamă. Spre scopul acesta părinții nu-i de ajuns să le grăiască băieților despre cruce, ci va trebui să ei înșiși să deie dovezi de oameni cruceători. Părinții, cari cearcă să înpace toate caprițiile băieților, promițându-le jucării, vestimente nouă, dulceturi ori bani chiar, la nici o întâmplare nu dau pruncilor un bun exemplu de cruce.

Învățătorul dela școala populară va lucra și dânsul tot în direcția aceasta. Spre scopul acesta vezi bine, învățătorul încă se va sili să fie cât se poate de practic. Nu se va mărgini deci în a povesti băieților istorioare, ci va pune băieților în vedere cât mai des pilde, pe cari le cunosc ei însuși. Așa de ex. le va arăta băieților cât de departe a ajuns cutare ori cutare fruntaș din comună, dacă a fost om cru-

țător. Foarte potrivit e apoi ca la orele de comput dascălul totdeauna să deie băieților teme în legătură cu crucea și cari oare cum îl ațâță pe băiat la cruce. Bună oară va lucra cu băieții la tablă: Ce sumă de bani vom avea peste 20 de ani, dacă în fiecare săptămână vom pune la o parte 5 fil. Cât vom avea cu camete cu tot, sau fără de camete? Tare potrivit e ca atât părinții cât și dascălul să îndemne băieții ca să cruce adunând filer de filer pentru timpul, când vor termina cu școala pentru când vor fi miruiți;* ori pentru timpul când vor fi soldați. Băiatul trebuie dedat de mic să grijească și să cruce vestimintele, mâncarea, revizitele de școală, ori alte lucruri de ale casei. Băiatul care s'a învățat de mic să fie cu grijă și cruceător la mâncare, cărți etc. acela negreșit va ști să cruce mai târziu și pițulele ori coroanele, când îi vor trece prin mână.

Foarte instructiv ar fi spre scopul acesta că în *cărțile de cetire* ce se întrebuințează în școlile populare să se afle cât mai multe bucăți potrivite, în care se laudă oamenii cruceători.

Instrucția aceasta în direcția crucei nesmintit trebuie continuată și în școala de adulți. Băieții de aci fiind mai copti la minte vor pătrunde mai bine și mai ușor înșămătatea și foloasele crucei.

Învățăturile și povețele părinților și ale dascălului vor prinde și mai bine dacă și preotul va lucra tot în direcția aceasta. Și aceasta se pare a fi și foarte acomodată și binevenită pentru activitatea preotului: Cu ocazia catechizării, cu a pregătirii băieților pentru spovedanie și cuminecare, ori cu alte ocazii de felul acesta, preotul bun și înțelept va ști să aplice și să aducă în legătură totdeauna învățăturile sf. Scripturi cu crucea.

În scriptură foarte adese se pomește și se înșiră *crucea* între cele din tîi virtuți creștinești. Unul dintre autori (fiind însuș din tagma preotească) susține că e *chiar datorința preotului ca să lu-*

* La catolici sacramentul mirelui să conferește băieților când ajung anul al 14-lea.

creze în direcția aceasta: Tu (preotule) ești dator să fi și în privința economică păzitorul fratelui tău. Tu trebuie să ajuți pe deaproapele tău, și să-l sprijinești în toate lipsele și năcazurile lui. Tu trebuie să fii înaintea credincioșilor tăi Samariteanul îndurat. Activitatea ta pe terenul economic, spre binele poporului e creștinismul pus în praxă".

Cât se poate de acomodate pentru școala crucei sunt apoi diferitele reuniuni dela sate, Nemții mai ales în Bavaria au într'altă comună și 3—4 reuniuni: reuniunea plugarilor, a meseriașilor, reuniune de cântări, de gimnastică etc. La reuniunile acestea sunt membri și mulți dintre cei cari sunt stâlpii însoțirii de credit din comună. Aceștia și mai ales cei mai cu influință: preot, învățător să nu întârzie și să nu pregete a vorbi la adunările astor reuniuni cât mai des, despre cruce și cumpăt.

Agitația asta cu vorba trebuie secundată și în scris. Deci băncile sătești și mai ales federalele și centralele în interesul acestei cauze ar fi bine, ca să scoată cât mai des broșuri și foi volante, în cari să scrie și să se facă un fel de agitație pentru depuneri cât de mici.

Tot asemenea gazetele și mai ales gazetele locale ar face un bun serviciu acestei cauze, dacă ar lua note cât mai des despre activitatea însoțirilor de credit. Presa locală să deie tot întruna rapoarte despre depunerile și mai ales despre depunerile mici ce se fac la băncile sătești. Să se scoată în relief și să se laude băieții servitori ori zileri, cari fac depuneri din micul lor prisos.

O reclamă foarte acomodată pentru cruce respective pentru depuneri mici se poate face prin afișarea de placate în localitățile publice, ca de pildă la casa comunală, la școală, la oficiul poștal, gară etc. În textul placatelor după ce se va spune în câteva cuvinte despre folosul crucei, să se înșire toate însoțirile de credit ori alt soi de bănci unde se pot face depuneri mici. Potrivit e apoi ca în textul placatelor să se spuie ce capital vom avea după 2—5—8—10 ani, dacă vom depune în fie-

El sare sub cal, îl atinge cu căpăstru și în clipa aceea pascălierul e jos de pe cal, și băiatul călare, și îndată se făcu nevăzut cu cal cu tot.

„Nu ț-am spus? zise pascălierul!“

„Ce băiat este asta? întrebă servitorul. Cine ar fi crezut să pășim una ca asta. Să mergem, ca să-l ajungem!“ — „Lasă numai răspunse pascălierul, vreau să-l ajung eu singur. Du-te numai mai departe, du-te fără grijă prin zece țări, până ajungi la marginea țării tale. Te ajung eu de bună seamă“.

Pascălierul părăsi pe servitor și alergă după vrăjitorul cel mic. După ce l-a ajuns, mergea încet după el, schimbat într'un drumeț de rând. Vrăjitorul se întoarse și-l vede.

„Dincătrău prietene?“ întrebă el pe drumeț. „Foarte departe“. — „Și până unde?“ — „Caut o slujbă“. — „Cauți slujbă? Ști să grijești cai?“ — „Știu de bună seamă“. — „Atunci, vină la mine și grijește-mi calul asta. Te plătesc bine“. — „De ce nu?“ zise drumețul. Astfel se băgă slugă la noul vrăjitor.

Au ajuns acasă, grija foarte bine de calul cu soare în frunte, încât stăpânul era mulțumit cu dânsul.

Îl supăra însă pe pascălier, că nu găsea prilej să poată fugi, pentru că stăpânul său îl împiedica cu boscoanele sale. Cu toate acestea nu putu descoperi, cine este servitorul lui, fiind prea mult cuprins cu gârdu, cum ar putea căpăta de soție o prințesă frumoasă, care locuia

într'un castel, pe un vârf de plută în mijlocul mării.

Încercău el tot felul, și cu binele și cu răul, dar fără să isbutească.

„Haide!“ zise odată către servitor, „du-te la mare. În mare vei vedea o plută uriașă, în vârful ei, un palat frumos. În palat locuiește o prințesă. Dacă o aduci încoace, te răsplătesc boarește. De unde nu, e vai de tine“. A poruncit stăpânul, sluga trebuie să îndeplinească cel puțin, să facă cercare. Astfel și-a câștigat o luntriță, a încărcat-o cu tot felul de panglici și stofe și plecă ca negustor la palatul de pe plută.

Când se apropie de palat, întinse stofele și panglicile cele mai frumoase, ca să le poată vedea din palat. Stofele frumoase numai decât traseră luarea aminte a prințesei, care privea din foisor.

„Scoboară-te jos la luntre“, porunci fetei din casă, „și iscodește, nu cumva ar vinde ceva din stofele și panglicile frumoase“. Fata se duse și întrebă.

„Nu vând nimic, răspunse negustorul, numai dacă s'ar cobori prințesa în persoană aici și și-ar alege ea singură“.

Fata îi împărțăși ce le auzite, și prințesa se scoboară, alege, târguește și nu bagă de seamă, că negustorul șiret plecase cu luntrița iară spre țarmure îndărăt. Când dă să iasă din luntriță, vede ce s'a întâmplat:

„Știu, unde vrei să mă duci, zise ea. Mă

duci la vrăjitorul, care a umblat de atâteaori, înzădar, să mă fure. Ei, ce o vrea D-zeu!“

Văzând sluga, că prințesa n'are atragere către vrăjitor, a început s'o îndemne cu blândețe, să se dea cu buna pe lângă el, ca să aibă încredere în ea, ca să afle dela el: unde-i stă puterea? Pe urmă îi ajută el să scape.

După ce servitorul aduse pe prințesă stăpânului său, și după ce văzu acesta, că prințesa îi arată și dragoste, își pierdu sârta de bucurie. I-ar fi dat orice, ar fi făcut orice pentru ea. Nu-i deci nici o mirare, dacă după multe rugări îi descoperi și secretul lui.

„În pădurea ceea, zise el, este un copac mare, sub copac paște un cerb, în cerb este o rață, în rață un ou de aur și în oul acesta este puterea mea“.

După ce vrăjitorul a descoperit această soției sale în cea mai mare taină, ea se puse și o descoperi servitorului. Acestuia atâta i-a trebuit. Se înarmă și se duse în pădure. Află copacul cel mare, află cerbul, care păștea sub copac. Ochi, nemeri și cerbul căzu la pământ. Atunci sări la el, scoase din el rața, din rața oul, îl beu, și se isprăvi cu puterea vrăjitorului. Acesta se făcu slab, ca un copil, pentru că toată puterea trecu în servitor. Acesta veni acasă dărui prințesei libertatea, ca să se reîntoarcă la palatul ei, luă calul cu soarele în frunte, sui pe el, și se duse le craiul, a cui era.

A trebuit să alerge prin multe țări, până a ajuns la marginea împărăției întunecoase, unde

care săptămână 10—50 de fileri etc. Se poate spune mai departe, ce sume se depun în felul acesta la alte popoare în alte țări și ce avere se cruță și se adună în felul acesta.

Căile astea, pe cari le bat Nemții pentru ca să învețe poporul la cruțare am putea și ar fi de dorit să le batem și noi. Desigur mamele române vor fi învățat și până acuma băeții la cumpăt și cruțare. Dascălii și preoții români încă vor fi muncit și muncesc în direcția aceasta. Progrese prea mari însă până acuma nu se văd la noi. Poate că rău zace în împrejurarea, că nouă ne lipsesc *băncile sătești în jurul cărora se învârtește întreagă acțiunea aceasta.*

Cu altă ocazie voi arăta diferitele mijloace tehnice, prin cari băncile sătești adună depunerile mici.

Adrian Oțoiu.

Cine sunt oamenii „Tribunei“

de dr. Alexandru Vaida-Voevod

Un ziar nu poate să apară fără a fi susținut și scris de oameni.

Ziarul nu este prin urmare altceva, decât oglinda tipărită a duhului, a mentalității, a cultivei și a caracterului acelor, cari îl fac. Scopurile *politice* ale *susținătorilor* unui ziar găsesc expresiune în coloanele lui tipărite. Să vedem cine sunt deci la „Tribuna“? Cine sunt acei „noi“, acea „redacția Tribunei“, acea „direcțiunea Tribunei“? Cine sunt oamenii, cari conduc direcția *politică* a „Tribunei“? Cine sunt aceia, cari cutează să declare, că „Tribuna“, *adecă ei*, servesc „interesele mari și superioare ale întregului neam românesc“, pe când *neagă* existența partidului național român, scriu despre conducerea partidului în *acelaș* mod ca și Tisza, Mangra și Slavici și *fac obiecte de batjocură* din solidaritatea noastră națională?

Au oare aceia, cari fac *politica* „Tribunei“ *îndreptățirea* să se scrie despre sine, că servesc *mai bine* interesele poporului românesc, prin foaia lor, decât partidul național român prin comitetul

ală pe servitorul, pe care-l trimisese înainte. Trecând granița, razele soarelui din fruntea calului se revărsară jur împrejur, și luminau în lung și în lat țara, care multă vreme a fost învălănită într-o întunecime nepătrunsă. Inimile oamenilor chinuți se umplură de bucurie. Toate începură nouă viață, câmpurile începură a surâde în podoaba primăvărată, și oamenii alergau din toate părțile, ca să mulțumească binefăcătorului lor. Craiul nu știa, cum să răsplătească pășălierului; voia să-i dea jumătate împărăția. Acesta însă zise:

„Nu cer nici o răsplată, cu atât mai puțin jumătatea împărăției. Fii tu craiu și domnește, cum se cuvine. Eu vreau să mă reîntorc în coliba mea sărăcăcioasă“.

Iși luă ziua bună și se duse îndărăt, la coliba sa.

său? Și părăsind foaia lor disciplina de partid, oferă oare *persoanele lor* garanție suficientă, că „Tribuna“ nu va mai atenta în viitor în numele „libertății de presă“ la existența partidului național român? Redactorii-șefi ai „Tribunei“ sunt d-nii Sever Bocu și Iosif Scheopul*); colaboratorii principali d-nii Ion Montanu și Gheorghe Popp. Biografia detaliată a redactorilor voiu avea *plăcerea* să o public — când voiu afla de bine — cu altă ocazie.

Pentru moment — spre a le da timp de pocăință — va fi de ajuns o schiță *inofenzivă* biografică. „Primenitorii“ „Tribunei“ își vor da seamă, că le *cunosc* exact biografiile.

D. Sever Bocu și-a început cariera ca contabil la „Lipovana“. Văzând d-sa, că direcțiunea nu-i apreciază munca cinstită și că nu are de gând să-l avanseze, făcându-l casier ori director la bancă, a preferit să-și pună cultura, caracterul și „excelența sa pană“ în serviciul progresului social, economic și cultural al „întregului neam românesc“. S'a făcut „publicist român“. Angajat la „Tribuna“, în calitate de entrefiletist, d-sa în curând s'a convins, că este lucru cu mult mai ușor de a scrie în „Tribuna“, nu numai entrefileturi, dar chiar și articoli de fond întru luminarea publicului românesc atât de incult, de dincoace de munți, decât a compune bilanțul unei băncuțe din provincie. Spirit ager, d-sa în numeroase turneuri „de studiu“ prin România și-a însușit cunoștințe frumoase „literare“. Stilul îl avea din naștere: „*le style est l'homme même*“. Înzestrat cu armele *acestor* cunoștințe — a scris d-sa numeroși articoli, parte de fond, parte fără fond în „Tribuna“, în cari a statorit cu „absolută competență“ lipsa desăvârșită de cultura românească la intelectualii, cari „se lăfăesc“ în fruntea partidului național român.

Este firesc, că d-sa curând a recunoscut, devenind — „sociolog“ — cu „ochiu ager și pătrunzător“, că Românii nu se pricep să facă politică. Școala politică a d-lui Bocu era mai bună, căci d-sa a fost introdus în tainele politice înalte prin bărbatul de stat Neșeu. Acesta ca *maghiar* și candidat de deputat într'un cerc *românesc* știa perfect ce va să zică „a face politică“ și nu a pregetat să-și introducă și agenții electorali în labirintul culiselor artei, prin care se pot ferici „cetățenii Ungariei, de buze străine“. Cunoșcând din experiențe proprii ticăloșia unor Români uitați de sine, d. Bocu a dezvoltat o vie activitate și la alegerile din 1905 și 1906 spre a-și lărgi cercul vast al cunoștințelor publice. Pregătit astfel perfect pentru a face pe censorul publicistic al moralei vieții publice românești, d-sa nu a

*) D. Scheopul are cunoștințe literare frumoase. D. Bocu nu dispune de aceste cunoștințe. Să se susțină, făcând ziaristică, este dreptul d-lor *incontestabil*. Nu se poate însă tolera, ca acești domni să joace în „Tribuna“ rolul de „premenitori“ și de dascăli ai „moralei publice“. Trecutul d-lor nu le dă acest drept. Sper, că d. R. Ciorogariu va admite acest lucru, care trebuie *simțit*, nu discutat.

mai avut nici o poftă să se reîntoarcă la vechia sa meserie de contabil.

Și ar fi fost într'adevăr o „pierdere ireparabilă“ pentru „cauza întregului neam românesc“, ca această excelentă putere intelectuală și morală să se ocupe cu ținearea în ordine a unui fleac de portofoliu de cambii — ocupație migăloasă — la „Lipovana“, în loc să-și continue activitatea rodnică de „premenitor al valorilor“ în ziarul „independent“. Observând d-nii dr. N. Oncu și R. Ciorogariu talentele multilaterale, de cari dispunea tânărul redactor, nu au rămas „impasibili“, ci au știut să aprecieze puterea aceasta „oțelită“.

Deși cu lacrimile proprii, la astfel de ocazii, unor suflete atât de senine și sentimentale, d-nii Oncu și Ciorogariu au priceput să fie „bărbați întregi“*) și astfel, fiind I. Russu-Șirianu bolnav, d-lor s'au hotărât să aducă „jertfa“ „în interesul bine priceput al cauzei naționale“ și să-l arunce afară din redacția „palatului“ d-lor, dându-l pradă, dimpreună cu familia sa, celei mai crâncene mizerii**) numai ca să poată oferi d-lor Sever Bocu „postul onorific“ și rentabil de redactor-șef al „Tribunei“. Aceasta este pe scurt cariera, pe cât de rapidă, pe atât de frumoasă și de meritată a d-lui Sever Bocu. D-sa ar fi putut ajunge eventual și deputat, dacă cu ocazia candidărilor pentru alegerile din 1910 câți-va din „ceata bipezilor inconștienți“, cari fac parte din comitetul partidului național român și astfel din „sinedriul nulităților oficiale“ nu ar fi împedecat, „conduși de josnice doruri de răzbunare“, candidarea d-lui redactor-șef al ziarului „independent“. Cine se poate mira, că după astfel de experiențe d. Bocu exprimă cu atâta râvnă nobilă și neobosită în „toaca bisericuței curate“ ce o redigează „dorința de primenire în conducerea luptei“, invocând „oboseala firească“ a conducătorilor „imbecili“?

Cine se mai miră, că d-sa lasă să constate o personalitate atât de distinsă și de chemată în ale politice și literaturii, ca d. Ion Ursu Soricu în „Tr.“ nr. 32 din 1911: „foarte *susceptibili* la orice cuvânt. *refractari* la orice curent nou... În fiecare *forță tânără*, care se ridică și se impune, văd un *rival*, („bătrânii din comitet) pe care caută să-l *delătore*“? Să nu se mire nimeni, căci într'adevăr, prin repășirea d-lui Sever Bocu dela candidatură în cercul Boroșineului, din cauza, că „bătrânii“, „desvliăguții comitetului“ sunt „susceptibili“, „refractari“ și „cicălitori“, conducerea politică a neamului românesc

*) Vezi articolul d-lui I. Bombăciță în „Tribuna“ nr. 62 din 1911.

**) Este firesc, că în articolul de fond din nr. 272—1909 făcând unul dintre „amicii“ nefericitului I. Russu-Șirianu necrologul și biografia acestuia scrie: „Și când am inaugurat între serbări palatul nostru, în cărămizile cărui, cum spunea poetul Goga, trebuie căutată și sănătatea lui Russu-Șirianu, pentru *întâia oară* ne-am gândit cu *strângere de inimă* la dânsul, care lipsea și.... *cine știe ce va fi simțit și el pe patul său de durere*“.

Noi ne dăm seama, „ce va fi simțit“ bietul I. Russu-Șirianu.

Mijlocește bani

pe ipotecă, amortisare
și cu cambii pe moșii, ori
case de chirie, sub condițiile
:: cele mai favorabile ::

Sücs F. Vilmos

Arad, Karolina-utca nr. 8.

□ Casă proprie lângă filiala poștală. □

Veneau după acestea trupele sub comanda d-lui general de divizie Gr. Crăiniceanu, comandantul sorpului II. de armată.

Trupele mergeau în ordinea următoare: muzica batalionului 2 pionieri; batalionul 2 vânători; batalionul 6 vânători; reg. 6 Mihai Viteazu; reg. 4 Ilfov Nr. 21, batalionul 1 pionieri; batalionul 2 pionieri; reg. 2 artilerie de cetate; reg. 2 artilerie de câmp; reg. 10 artilerie; reg. 4 roșiori; reg. 9 roșiori; reg. 10 roșiori.

Toate regimentele erau cu muzicele și drapelurile lor, afară de reg. 10 artilerie.

Cortegiul s'a pus în mișcare la orele 4 parcurgând calea Victoriei, str. Carol și calea Șerban Vodă.

Publicul care staționa pe trotuare, în momentul în care trecea cortegiul se atașa la convoiu astfel că în str. Carol și calea Șerban Vodă, carul mortuar era urmat de un public imens.

La cimitirul Bellu aceaș lume multă aștepta cortegiul. Coșciugul a fost ridicat pe umeri de către jandarmii pedestri și condus la cavoul familiei.

Trupele înșirate în front au dat onorurile și în momentul coborârii în mormânt a coșciugului bateria din reg. 10 artilerie a tras trei salve, pe câmpul din fața cimitirului

*

Inmormântarea lui Ion Adam. Marți la orele 2 d. a. a avut loc la Constanța inmormântarea rămășițelor pământești ale lui Ion Adam.

Societatea scriitorilor români, prin d. Em. Gârleanu, a adus la cunoștința d-lui ministru de culte C. C. Arion, vestea morții lui Ion Adam. D. ministru a rămas afectat de această pierdere a iubitului scriitor și a luat măsuri ca primarul Constanței și autoritățile școlare să asiste la ceremonia funebră.

*

Societatea scriitorilor români a trimis următoarea telegramă de condoleanță d-nei Eufrosina Adam:

D-nei Eufrosina Adam

Constanța

Membrii Societății scriitorilor români adânc îndurerăți de moartea scumpului lor prieten și coleg, vă roagă să primiți odată cu nețărmuritele lor păreri de rău, cele mai respectuoase condoleanțe.

Angel *Em. Gârleanu.*
vice-președinte. secretar.

*

Cu trenul de Marți dimineață au sosit în Constanța rămășițele pământești ale lui Ion Adam.

Un numeros public aștepta în gară, prietenii și rudele defunctului.

Dela gară sicriul a fost urmat de prietini și rude până la biserica catedrală din localitate.

S'au depus numeroase coroane din partea rudeniilor, a prietinitor și cunoscuților din localitate, precum și o coroană de flori naturale din partea Societății scriitorilor români.

La biserica cat. drală unde a fost depus de azi dimineață corpul neînsuflit al lui Ion Adam au asistat pe lângă familia decedatului toți prietenii și cunoscuții lui.

După oficierea serviciului divin d. *Petre Vulcan* rostește o avântată cuvântare, scoțând în relief meritele defunctului ca scriitor și ca om de societate. Vorbește apoi d. *Gabrovanu*, fost elev al defunctului, care a arătat calitățile sufletești ale profesorului său.

Sicriul a fost apoi ridicat pe umeri de prietenii defunctului și depus pe carul funebru. Cortegiul funebru s'a pus în mișcare parcurgând străzile Cantacuzino, Piața Ovidiu și str. Traian.

Ajungând în dreptul gimnaziului Mircea cel bătrân cortegiul s'a oprit.

Părintele *Rădulescu* în câteva cuvinte și-a luat rămas bun în numele corpului profesoral dela acela, care se duce pe veci.

De aci cortegiul s'a îndreptat spre cimiter prin strada Mangaliei.

La intrarea cimitirului așteptau elevii gimnaziului înșirați pe ambele părți ale aleii.

La orele 7 după un scurt serviciu divin sicriul cu rămășițele pământești ale lui Ion Adam a fost scoborât în groapă în plânsetele deperate ale nemiângăiatei soții și ale micilor copilași, cari au rămas în urma lui.

Dintre coroanele depuse pe mormânt s'a remarcat coroana depusă pe sicriu de către d. Cincinat Pavelescu în numele scriitorilor români, coroana prietenilor din Constanța, a soției și a d-lui Moțoiu.

*

Cu o zi înainte, spune coresp. „Minervei“ ultima dorință a lui Adam a fost să fie adus și înmormântat la Constanța, aproape de marea pe care a iubit-o mult și cântat-o cu atâta avânt în scrierile lui din urmă.

*

Vorbirea lui Kristóffy la Ciaba. Mercuri, fostul ministru de interne *Iosif Kristóffy* și-a ținut vorbirea de program în Ciaba.

Cu prilejul acesta el a spus următoarele:

„Am venit la d-voastră, pentru că m'ați chemat. Știam dinainte, că pășind iarăș pe arena politică, voi fi atacat de toate părțile. Faptul acesta nu mă poate reține, căci doară m'am obișnuit cu așa ceva. Nu voiu urma însă exemplul adversarilor mei, cari mă acuză cu *tradare*, *deși ei sunt trădători*. În Ungaria sunt trădători toți aceia, cari cer drepturi dela țară. Eu sunt trădător probabil, pentru că m'am pus între domnitor și între națiune, pentru că am luat parte în acțiunea de descurcare și când constituția învechită, pentru care nici de cum nu mă pot însufleți, era în primejdie, mi-am aruncat persoana mea și corpul meu, pentru ca s'o mântuesc. În pactul dela 1906 privitor la persoana mea nu am legat altceva decât, ca *coaliția să realizeze votul universal*.

Însă șefii coaliției de dragul puterii și-au tradat principiile.

Eu sunt numit trădător, pentru că *lupt pentru votul universal*.

Primesc fără a înroși această acuză, sufer orice rană, ce o primesc în lupta pentru votul universal. Recunosc, că sunt trădător în înțelesul acela, că *ași șterge constituția actuală și ași înlocui-o cu alta*, care ar cuprinde în sine milioanele poporului. E de dorit, ca toate clasele poporului să fie reprezentate în parlament. Pentru că numai în felul acesta se vor schimba stările triste actuale. Astăzi dările sunt inegale, instrucția e rea, starea sanitară e deplorabilă, *starea administrației e medievală. Votul universal va înfrânge puterea oligarhilor*. Dacă mă veți alege, voiu merge în parlament și *mă voiu alia cu toți aceia, cari sunt aderenții votului universal*.

Termină spunând, că voește să se restabilească pacea în sânul societății din Bichișciaba și dorește să organizeze întreagă țărâניהa din Ungaria.

*

Kristóffy ales.

Din lupta aceasta încersunată ce s'a dat pentru patrimoniul lui Achim a ieșit triumfător însuflețitul democrat, Kristóffy József cu majoritate de 83 voturi.

Ios. Kristóffy a primit 1038 voturi.
iar Urszinyi „ 952 „

Kristóffy avizat de către aderenții săi cu trenul de seara a sosit la Bichiș-Ciaba la ora 9 și 1/2 să-și primească mandatul.

Astfel sufragiul universal, egal, secret, fără restricțiuni a câștigat un sincer, temut și inteligent reprezentant în parlament.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 2 Iunie.

„Senzația“ zilei de astăzi a fost vorbirea renegatului *Mangra*, vicar episcopesc în Oradea-Mare și deputatul guvernamental al cercului Ceica, în Biharia. Cu o obrăznicie extraordinară, ca și „Independenta“ din Arad, călugărul transfug *Mangra*, prietenul „tinerilor oțeliți“ a d-lor Oncu și Ciorogariu a atacat comitetul partidului național, spunând, că comitetul acesta nu reprezintă interesele poporului român și nu este chemat să conducă destinele acestui popor.

Într'un alt număr al ziarului nostru vom reveni pe larg asupra acestei vorbiri a trădătorului vicar. Ținem însă să observăm, că deputații noștri îi vor da răspunsul cuvenit.

*

Ședința se începe la orele 10 1/2 a. m. Prezidează *Albert Berzevicey*.

După verificarea protocolului ședinței trecute *președintele* anunță, că văduva baronului *Bánffy* a trimis Camerei o scrisoare de mulțumită pentru condolența primită din partea Camerei.

Monumentul lui Munkácsy.

Președintele aduce la cunoștința Camerei, că la 18 Iunie n. va avea loc în cimiterul din bulevardul Kerepesi desvâierea monumentului pictorului *Munkácsy*.

Camera va depune la monument o cunună și încredințează pe *președinte* cu executarea acestei hotărâri.

Recursuri revocate.

Curtea de casație printr'un rescript aduce la cunoștința Camerei revocarea recursurilor înaintate în contra mandatelor deputaților *L. Fráter* și *A. Barsay*.

Bugetul ministrului cultelor.

Vasile Mangra, guvernamental: Spune cauza pentru ce a intrat în partidul guvernamental. Atacă comitetul partidului național, care nu reprezintă interesele partidului național și care nu este chemat să conducă destinele poporului românesc. Ar dori să restabilească fața și armonia sufletească între Unguri și Români.

După el, naționalitățile și în cadrul națiunii ungurești își pot desvolta cultura proprie. Legea despre naționalități din 1868 le dă prilej pentru aceasta, dar numai ca membri ai națiunii politice unitare ungurești. Oricare naționalitate se poate folosi liber de limba ei, dar, fiște nu în detrimentul limbii oficioase ungurești. Autonomia confesională a naționalităților e deplin asigurată. Mai de mult Români și Unguri se sprijineau reciproc, ca frații de cruce. Tot astfel trebuie să se întâmple și în viitor. *Dimitrie Sturdza* a dovedit, că față de ocuparea de teren a Rusiei, regatul ungar și regatul român sunt contrase să se așere reciproc. Cunoaște inima, sufletul și aspirațiunile Românilor, cari nu sunt altceva, decât: năzuința de a se desvolta liber în cadrul națiunii ungurești. Aprobă vederile contelui *Tisza* în chestia naționalităților.

Góza Polónyi: Reflectează la declarațiile lui *Mangra* și își motivează concepțiunile sale în chestia naționalităților.

Urgitează îmbunătățirea lefurilor învățătorilor și autonomia catolică. Vorbește despre francmasonerie și voește să dovedească scopurile antipatriotice ale francmasonilor.

Excepționează legea din 1894, care nu face deosebire între Ovreei ortodoxi și neologi, ci pe toți îi cuprinde într'o singură categorie.

KILENYI C. és T^{sa}.

Arad, str. József főherceg 11, la globul vânător.

Au sosit noutățile de primăvară.

Preț ieftin extraordinar.

Pănuri de haine femeiești, mătăsuri, delaine, zephyre, cartoane, mănuși, ciorapi pregătiți de penitențieri. Asortiment bogat de umbrele, pălării de paie pentru dame. Modele și decoruri se capătă cu preț foarte scăzut.

CORESPONDENȚE

DIN ȚARĂ

DIN TEACA

O manifestație se ivește și la Teaca, trezind din letargie pe mulți, cărora li se insuflă dorința de fiecare treabă s'o aibă față de neam.

Bărbații fruntași de aici se duc Duminecă de Duminecă prin satele din jur și ajunși acolo, cu serioase discursuri arată țărănimii și dovedesc, că toți trebuie să luptăm, să contribuim la înlăturarea și nimicirea dușmanului, care vrea să ne despoaie de puterea noastră, vrea să ne zguduie temeliiile unirii noastre.

Suntem încă în anii începutului, dar pornirea și tăria luptei ne va uni pe mic și mare ca să realizăm învingerea pe care interesele neamului nostru o așteaptă așa de mult.

Aici în Teaca — în cumplitul cuib al elementelor dușmane — noi Românii am fi cei mai nenorociți, căci puțini deoparte, iar de alta lipsiți de puteri materiale și talentate, nu am cutezat a face nici o mișcare, nu am dat nici o dovadă despre puterea noastră. Dar tăcerea noastră îndelungată ne-a conservat întru unirea și sporirea aceea, în urma căreia azi ne vedem apropiindu-ne de înălțimea vremelnică aproape de idealul comun. Uniți sub scutul dreptății și al iubirii se pare că credința noastră ne șterge din inimă urma lăsată de nemiloasa suferință în trecerea ei în cursul vremii îndelungate.

Cu bucurie am văzut, că osteneala și munca ne-a fost încoronată cu școala edificată din puterile noastre, care ca mamă bună a generației tinere are să crească Români adevărați. Prin edificarea acestei școli am sfârșit speranțele acolora, cari doriau ca prin închiderea școlii celei vechi să târască în noroi viața cinstită, plină de abnegație a poporului, care nu va pieri nici când.

Poporul e mulțumit întru toate de conducătorii săi. Credința ce o are față de ei e tare și această credință sublină în divinitate cauzează — ca după munca grea — paloarea săi fie mai frumoasă. Laudă meritul acești conducători, cari vestesc poporului cumplita nedreptate, ce pe noi ne încunjură, al lor este meritul și bucuria în primul loc văzând, că țărănimii înțelege rostul vorbelor lor înțelepte și promit, că cu putere vor încerca să se împotrivescă relelor, cari amenință temeliiile noastre. Ce bucurie, când auzi țărani de pe aici, vorbind de înlăturarea amărăciunii, de condițiile necesare — închipuite de ei — pentru neîngăduita fericire ce are să urmeze în curând?!

Acești conducători și fruntași neobosiți, cari cu putere lucrează întru înlăturarea relelor, ce ne amenință în forma torentului spumegos, — sunt vrednicii advocați dr. Eugen Bran, dr. Ioan Vescan și protopopul Nicolae S. Aron. Dându-și necruțând spese și osteneală în toate Duminecile grăbesc a cauza bucurie țărănilor din acest ținut prin prelegeri pline de învățături frumoase, deșteptând prin aceasta iubire față de neam și punând bază însuflețirii față de acei factori, pe cari nedreptatea și ura vrea să ni-răpească. Al lor este meritul, că în Teaca s'a edificat școală nouă spre bucuria tuturor și al lor va fi meritul când în scurt timp vom vedea isprăvită și noua biserică atât de trebuincioasă! De altcum faptele bune se laudă de sine. C.

DIN MARGHITA

Duminecă la 28 Mai a. e. a avut loc înființarea agenturii a doua a despărțământului și totodată punerea bazei unei biblioteci populare în comuna Sân-Lazar, aducându-se spre acest scop dela despărțământul Marghita 66 broșuri.

Au luat parte la aceasta directorul, vicepreședintele și secretarul despărțământului din Marghita și mulți intelectuali și poporeni din localitate și împrejurime.

Cuvântul de deschidere l-a ținut d-nul dir. al desp. dr. Stoica, au vorbit apoi dr. I. Chiș, adv. în Marghita, V. Pop, preot în Cheț și C. Manu, preot în Abram. Toate vorbările au fost ascultate cu atenție și cu strigăte de „Să trăiască“ din partea poporenilor din comună, adunați într'un număr frumos în curtea școlii confesionale, unde s'a ținut adunarea.

Președinte al agenturii a fost ales d-nul Gavril Lazar, preot local, notar și bibliotecar Ioan Potoran, inv., iar cassier Vasile Gal, jude comunal.

La sfârșitul adunării, s'au înscris ca membrii ajutători peste 20 de poporeni, doritori de a se instrui și ei după puterile lor, întru ridicarea și bunăstarea neamului nostru de prin aceste părți.

La urmă preotul local, octogenarul, Ioan Ternovan, a mulțumit în cuvinte frumoase comitetului despărțământului Marghita pentru înființarea acestei agenturii și biblioteci.

Dintre intelectuali au luat parte: directorul, vicepreședintele, secretarul desp. din Marghita; apoi preoții locali I. Ternovan și G. Lazar; Liviu Rada, paroh în Chișlaz; P. Hetco și Coriolan Manu preoți în Abram; I. Potoran, învățător local și I. Abrudeanu, inv. în Fâneica.

Comitetul și ceilalți intelectuali au vizitat pe fruntașii poporeni: Vasile Gal, Florian Gal, Chiș și Grigorie Fărcaș.

DIN ITALIA

SCRISORI DIN MILANO

Gazetărie cu tendinți

Citesc în „Românul“ de Duminecă 15/28 Mai — un articol — „Pentru ziaristii români“ unde între altele se amintește și de cazul d-lui prof. A. C. Cuza — cea mai recentă infamie — a unei reviste și a unei broșuri, cărora le-a ținut hangul o anumită presă — străină de tendințele neamului nostru. Despre acest „hang“ al acestei murdare prese — despre o corespondența „cavallo di giro“ cum zic italienii — aș vrea să dau câte-va amănunte cari ar desluși poate, odată mai mult, cât de rău sunt informați, grație acestei prese, despre noi — țară românească — străinii ce nu au avut ocazie să ne cunoască mai îndeaproape. Iată despre ce e vorba:

În prima jumătate a lunii Martie a. e. — (ziua precisă nu mi-o amintesc) gazeta „Adevărul“ publica cu litere mai evidențiate: „Ziarul „Secolo“ din Milano despre plagiatul prof. A. C. Cuza“, și în care articolaș — aceasta gazetă „Adevărul“ făcea cunoscut că — iată și gazetele străine vorbesc despre acest plagiat! Articolul nu-l reproducea însă, deoarece știa că oricine l'ar fi citit — ar fi văzut imediat — enormitatea neadevărului — după cum se va vedea mai la vale... Ce era însă? Ziarul „Secolo“ de aici — cu data de 4 Martie — publica acest articol — datorit unei fonograme din Viena a corespondentului său, care la rândul lui o primise desigur din țară — grație unui corespondent — din neamul lui Israel. De unde se poate deduce și unde 's tendințele? Chiar în neadevărurile cuprinse în acel articol — care între altele spunea:

... „faimosul profesor român A. C. Cuza — mare agitator naționalist-antisemit reușise zilele astea să obție o catedră la Universitatea din Iași, mulțumită publicării unei cărți despre „Poporație“ ... care nu e alta decât un mozaic de un mare număr de celebri autori... etc. etc.

Iată dar faimosul articol de care ne amintea „Adevărul“ acel „cavallo di giro“ — sau cal de tramvai, cum i-am zice noi: e trimis să poarte tramvaiul până la marginea orașului — pentru-ca tot el să-l aducă înapoi — însă în curând. Moravurile presei străine din țara noastră! Milano, 17/30 Mai.

Anty.

DIN AUSTRIA

SCRISORI DIN BUCOVINA

In preajma alegerilor. — Candidații Românilor. — Redeșteptarea Mazililor și Răzeșilor la conștiința națională. — Societatea academică „Junimea“ la Suceava. — Trupa lui Liciu în Bucovina

„În atmosfera îmbăxită de candidaturi și contracandidaturi în care trăim de vre-o câteva luni de zile, în învălmășala de intrigi meschine, de personalități și ură, care ne înădușă de mână bine de jumătate de an...“

Acestea sunt cuvintele pe cât de dureroase, pe atât de adevărate, cu cari își începe „Foiașul Poporului“ articolul, în care salută venirea în Bucovina a marilor artiști de sub conducerea neîntrecutului Liciu. Vom uita cel puțin pe câteva zile intrigile multe și mărunte, ce în preajma alegerilor de acum pentru parlamentul din Viena par să izbucnească cu o furie și patimă, fără precedentă în anele alegerilor parlamentare de aici. S'au mai dat ele multe lupte îndârjite, la alegerile din trecut, însă acelea aveau un caracter deosebit, căci pe când în trecut lupta era îndreptată în contra străinilor dușmani neamului nostru, astăzi toată energia națională se cheltuiește în mod ușuratic în răboiera dintre frați.

Se pare că constatarea, ce a făcut-o înainte cu vre-o două săptămâni corespondentul din Viena al ziarului „Românul“ cu privire la grupările noi ce se manifestă în partidele mari din Austria, are aceeași valoare și pentru frații din Bucovina. Și aici își arată unii dorința, ca fiecare clasă a societății românești să-și aibe în parlament reprezentantul său propriu, căci, vezi Doamne, cum ar putea apăra un preot interesele țărănimii ori un avocat interesele învățătorilor și viceversa! Despre un candidat se zice că e prietinel preoților, prin urmare cum ar putea să-l aleagă învățătorii! Despre celălalt că e boier sau prieten cu boierii, deci jos cu el, că e dușman intereselor țărănimii!

Între astfel de împrejurii nu ne mai cuprindem nici o mirare, când vedem cu n zilnic răsări alți și alți candidați ca ciupercile după ploaie. Despre un partid bine organizat și unitar cu un program lămurit, ale cărui puncte să cuprindă aspirațiile tuturor claselor sociale, nici vorbă. În cele 5 cercuri românești avem cel puțin 15 candidați, și tare mă tem că până în 13 Iunie, ziua alegerii, vor răsări încă alți 15. Dintre deputații români din sesiunea trecută singur d. Simionoviciu poate fi sigur de reușită. Cercul electoral Rădăuși, în care candidează dumnealui e cel mai bine organizat.

Alegătorii din cercul acesta sunt luminați mai ales asupra unui punct, anume că promisiunile se pot face foarte multe și foarte ușor, însă nu tot așa de ușor se și pot împlini. Prin urmare contracandidat serios dl Simionoviciu nu va avea. Alegerea dumnealui dealfel o dorim și noi cei de sub oblăduirea ungurească, căci ni-e încă tătura în vie memorie pășirea bărbătească în delegațiunii a d-lui Simionoviciu pentru drepturile noastre, batjocorite și călcate în picioare de detentorii puterii de stat. Dupăce se va mai împzi situațiunea voi reveni și asupra candidaturilor din celelalte 4 cercuri românești.

Puțini dintre cetitorii „Românului“ vor ști cine și ce sunt Mazilii și Răzeșii din Bucovina. Îmi iau deci voie să dau aici câteva date informative.

După încheierea Moldovei în principat de sine stător s'a simțit necesitatea să i-se apere hotarele cât se poate de bine împotriva dușmanilor din afară. Cu deosebire s'a simțit trebuința aceasta la hotarele ei dinspre nord, cari erau cele mai expuse atacurilor dușmane. Dreptaceea voievozii români au colonizat dealungul acestor hotare pe cei mai buni și mai viteji purtători de arme din principatul Moldovei. Veacuri de-a rândul au înfruntat aceștia urgia puvoiiului dușman. Turci, Tătari, Poloni, Maghiari și toți câți își aruncaseră privirile lacome asupra țărișoarei ce se chema Moldova, aveau să dea piept în primul

Magazina fabricii de postav

Arad, piața Szabadság Nr. 17

310 cm. stofă de lână curată pentru un rând de haine costă :

Cor. 12—16—20—25.

Numai în provinciă trimitem modele

Leichner și Fleischer.

rând cu vitejii grăniceri, și numai dacă le succedea să înfrângă rezistența acestora, puteau străbate în interiorul țării, unde îi întâmpinau alți pui de lei. Pentru nenumăratele jefuri, ce le-au adus ei în vremurile acelea iubitei lor Moldove, au și fost răsplătiți după merit de principii țării. Li-s'au dat ranguri de boierie și moșii întinse, dintre cari însă, durere, numai pe cele dintâi le-au păstrat.

Așa erau Mazilii și Răzeșii pe vremurile acelea de glorie ale Moldovei. Dar timpurile triste ce au urmat după încorporarea Bucovinei la Galiția i-au desbrăcat de naționalitate. În marea slavismului cutropitor și-au uitat limba strămoșilor, dar au păstrat totuși multe din obiceiurile vechi românești. Nici după ce Bucovina și-a recăstigat autonomia nu s'au prea ocupat factorii competenți cu soarta acestor Români demni de o viață mai bună. Abia în anii din urmă s'au făcut încercări ba de un timp încoace s'a pornit chiar o lucrare sistematică pentru a-i readuce în sânul națiunii române. Deși cu mijloace slabe, însă munca poroită cu însuflețire a adus și până acum roade îmbucurătoare. Astăzi cei mai mulți dintre ei, deși abia îngână un cuvânt două în limba strămoșilor, se numesc cu mândrie Români și nu vreau să știe nimic de Ruși.

Chiar zilele trecute mi-a povestit un coleg o scenă îndușeștoare, ce s'a petrecut cu ocazia recensământului în casa comunală a unui sat răzășesc, Banila-moldovenească. Comisarul, un jidanaș, care din dragostea ce ni-o poartă, ar fi dorit să nu aștepte nici un Român în numita comună, sau în cazul cel mai rău (din punctul lui de vedere) să reducă numărul Românilor la minimum posibil, cu atât mai vârtos că și Rutenii pretindeau că Banila e comună rutenească, cu toate că se numește moldovenească. Un biet Român după ce i-a cerut comisarului să-l introducă în lista de conscripție ca român, era totuși să fie trecut în listă ca rutean, de oarece nu știa aproape nici un cuvânt românește și astfel nu putea răspunde la întrebările, ce i-lea pus apoi comisarul în limba română. Se apuca bietul Român de tample și cu lacrimi în ochi repeta mereu, că „io Român, io dai Rus“, iar în timpul acesta jidanul îl tot canonea cu întrebări, până ce în fine la intervenția primarului a fost totuși introdus ca Român. Bucuria omului nostru, când a aflat că de acum și statul îl recunoaște de Român, nu se poate descrie. A alergat îndată acasă să spună soției și copiilor vestea îmbucurătoare. Și câte scene de acestea nu se vor fi întâmpinat și aiurea! Meritul pentru redășteptarea sentimentului național la această parte a populației române îl are în prima linie societatea Mazililor și Răzeșilor, ai cărei membri nu cruță timp nici osteneală pentru ajungerea scopului lor înalt și frumos.

Cea mai frumoasă și mai înălțătoare luptă din punct de vedere național cu prilejul alegerilor recente e de bună seamă aceea, ce au pornit-o Mazilii și Răzeșii pentru cucerirea alor două cercuri rusești, adică c. Vășcăuți, Stănești, Vijnița și cercul VI. În cercul V.-St.-Vijnița candidază în contra galițianului Stocki bunul Român, părintele Nico cav. de Vlad, iar în cercul VI. înflăcăratul naționalist Nicolai Mintencu, inginer și profesor în Câmpulung. În ambele aceste cercuri avem minorități considerabile, ba unii afirmă că în cel din urmă am avea chiar majoritate și chiar dacă deocamdată nu s'ar putea cuceri amândouă din mâinile străinilor, un succes însemnat însă totuși se va obține: prin lupta aceasta se va alimenta și susține vie flacăra din inimile abia redășteptate la conștiința națională.

Iată ce zice „Gazeta Mazililor și Răzeșilor“ în apelul său, adresat poporului român: „Să lăsam într'ad-văr ca în oceanul cutropitor al slavismului să se înce, fără a mișca un deget măcar, comune mari românești, ca Cucurul-mare, unde s'au constatat la ultimul recensământ aproximativ 10.000 suflete românești, dintre cari 3200 sunt alegători, și ca Mihalcea, acest sat conștient de menirea sa națională, care a închis cu puterea școala ruteană de acolo, fiindcă i se refuzase în curs de mai mulți ani deschiderea unei școli românești, apoi Chicera, Camenca, Corcești, Sadova și de abia recăstigatele comune Brocănții-noi, Volcineț ș. a. ?“

E interesant, că în Cucurul-mare, astăzi comună mare românească cu o minoritate disparentă de Ruteni, la recensământul din 1900, când organele administrative favorizau în mod revoltător

aspirațiile Rutenilor, nu s'au aflat decât câteva sute de Români, iar restul: aproape 10.000 erau trecuți în listele de conscripție ca Ruteni. Mihalcea și celelalte comune susmențite prezentau la 1900 acelaș raport, pe când astăzi sunt comune aproape curat românești. Adevărate minuni a realizat în timp relativ destul de scurt munca conștientă și sistematică a câtorva oameni, însuflețiți pentru cauza românească. Și astăzi simpatiile tuturor sunt îndreptate asupra acestor frați, reveniți la sinul mamei. Lupta sfântă, ce au pornit-o în contra dușmanului cutropitor, mai curând ori mai târziu li va aduce izbânda dorită.

*

Fără multă reclamă, dar cu un dor de muncă cu atât mai mare își împlinește și societatea noastră „Junimea“ menirea sa frumoasă. Zilele trecute au descris membrii ei în vechea capitală a Moldovei, în Suceava, unde au fost primiți cu cea mai mare căldură de societatea românească a orașului și îndeosebi de elevii gimnaziului românesc. La șezătoarea, ținută la 4 ore după amiază, am avut sală plină. Programul bogat al șezătoarei abia s'a exhaustat la orele 7. Conferința, cântările, declamările, orchestra, toate au plăcut și au fost viu aplaudate. Punctul culminant a fost însă, când ni-a cântat dna Hoinic mai multe cântece de Tit. Brediceanu. Vocea ei dulce și notele plângătoare ale cântecului nostru m'au transpus în alte regiuni. Parcă auziam pe Negruța lui Vidu, cum își cântă dorul și jalca în lanul de grâu bogat din frumosul meu Bănat!... Seara teatru. S'a predat „Funcționarul de domenii“, piesa nouă a dlui P. Locusteanu. Cu toate că nu e o piesă tocmai ușoară, s'a predat totuși cu o ușurință și precizie rară. Joc de diletanți ca al trupei noastre, numai în Brașov mi-s'a mai dat să văd. Cei mai mulți s'au ridicat mult peste marginile diletanțismului. Cu deosebire a plăcut jucul dsoarei Olda Luția, membră activă a societății „Junimea“ și acela al membrului nostru emeritat, dl Berariu în rolul lui Pisciflinc. După teatru apoi ne-am încins în horă și am petrecut românește până în zori.

Două zile am stat în Suceava și de aș fi stat încă două săptămâni, tot mai aveam încă destule de văzut. Despre Suceava am putea zice că formează una din cele mai însemnate părți ale muzeului nostru național. Cetatea veche, bisericile vechi, în cari evlavioșii voievozi și oșteni viteji ai Moldovei celei ce au fost, ridicau rugi fierbinți înainte de a pleda spre a înfrunta urgia celorce cu gând hain veniau să calce moșia — toate acestea îți răscolesc atâtea pagini mărețe din istoria unui neam nenorocit. Și frații noștri din Suceava parcă au ceva deosebit în ființa lor de ceilalți bucovineni. Au ceva mândru, în priviri și în mers, ceva ce le dă o înfățișare nobilă și impunătoare.

*

Vine Licia! Cu bucurie se rostesc aceste două cuvinte atât în Cernăuți cât și în Suceava, Rădăuți și pretutindenea în Bucovina. Vine și ne aduce artă românească, curată și frumoasă, artă îndoită și întreită a măestrilor Delavrancea și Caragiale, precum și aceea a sa proprie și a mult apreciaților săi tovarăși, 30 la număr. Vine și ne aduce inimă românească și ne aduce suflet românesc și ne desvășește atâtea frumuseți, câte sufletul nostru abia va mai putea primi. Oaspeți mari ne vin, oaspeți cari nu iau ci dau, cari ne dau atâtea, cât nu le vom putea răsplăti nici când. Li așteptăm cu drag cu toții! Câci la toți vin ei, la toată suflarea românească din Bucovina. Tineri și bătrâni, bărbați și femei, boieri și opincari toți li așteaptă cu brațele deschise.

Și nu vin la o grupare politică, și nu vin la o instituție sau alta ca să-i cârpească creditul moral, de mult pierdut, căci cu toate cerțele politice, cei de aici știu face deosebire între cultură și politică. Și nu vin la doi-trei, ca să picure venin în inimile celor mulți! Nu vin să facă reclamă de bălcu la taraba unuia sau altuia! Și nu vin să pecetluască și să sancționeze decretul de monopol, ce și l-au dat unii sau alții și l-au pus pe cultura românească, ci vin la întreaga românie de aici, dornică de cultură românească.

Fiiți dar bine veniți oaspeți iubiți!

Correspondent.

Litere

— Arte —

Științe

POEZIA POPULARĂ.

*Frunzuliță și-un dudău
Mândro dorul meu cu al tău
Din nimica s'au certat
Și dragostea ne-au stricat;
Nimenea nu le-a 'mpăcat,
Căci a fost pe gustul tău —
Numai mie 'mi pare rău.*

*Foișoară de-o sipică,
Dragostea e o nimică
Când o porți pe o opincă,
Ea e numai jucărie
Când o porți la pălărie,
Dragostea e lucru mare
Când o porți tot în spinare;
Dar în inimă de-o fii
Teafăr nici n'ai să mai fii,
C'o porți greu afar' din cale,
Numa 'n chin și numa 'n jale.*

*Frunzuliță mărăcine
Bine-i puiculișo, bine,
Când sunt numai eu cu tine.
Frunză verde din livadă
Numai ochi 'mi să te vadă,
Foicică razachie,
Nimeni să nu-ți placă ție,
Să 'mi fii dragă numai mie —
Și nici dracu să nu știe.*

*Frunză verde baraboi
De cât ne iubeam noi doi,
Mai bine 'mi muriau doi boi;
Că făceam ce mai făceam
Și doi boi mai cumpăram.
Dar de când ne-am iubit noi,
De-aș avea și zece boi,
Si o sută de-aș avea,
Tot tristă mi-i inima.*

Împăratul Napoleon și vânzătoarea de poame

Marele împărat Napoleon și-a petrecut ju-nețea ca elev în școala de războiu din Brienne. Cu ce rezultat? Au dovedit-o războaiele și faptele lui de mai târziu. Fiindcă, ca copiii, mânca bucuros poame, deaceia o vânzătoare de poame căpăta frumoase parale dela el. Dacă câteodată nu avea parale, ea îi da pe împrumut. Când căpăta parale, i-le plătea.

Dar, când Napoleon părăsi școala, ca să-și pună în praxă, ca soldat, cunoștințele bogate, i-a rămas totuși dator câțiva taleri. Și când îi dăte ea mai pe urmă o farfurie piină cu persece muntoase, ori cu struguri dulci, zise către ea: „Acum trebuie să plec și nu-ți pot plăti, dar n'am să te dau uitării.“ — Vânzătoarea de poame zise: „O, din partea mea pleacă liniștit, iubite domnișorul; Dumnezeu să-ți dea sănătate și să te facă cu noroc.“

Dar pe o astfel de carieră, cum a fost aceea, pe care a pășit tânărul soldat, și capul cel mai bun poate să uite ceva, până când în sfârșit simțul de recunoștință îl face să-și aducă iară aminte de ceea ce uitase.

În scurtă vreme Napoleon ajunge general și cucerește Italia. Napoleon se duce la Egipt, unde odinioară fiii lui Izrael se obicinuiau cu meșteșugul de țiglarie, și câștigă o bătălie lângă Nazaret, unde locuia cu optsprezece veacuri mai înainte precurata fecioară Maria. Napoleon se întoarce în Franța la Paris, prin mijlocul unei mări pline de corăbii dușmane, și ajunge întâiul consul. Napoleon restabilește iară pacea și ordinea în patria sa, în care se făcuse mari turburări

și fu proclamat de împărat francez, și buna precupeață din Brienne era tot numai cu făgăduința: „dar n'am să te dau uitării“, cuvinte tot așa de cu preț ca și banii gata, ba încă și mai prețioase.

Odată, când îl așteptau pe împăratul în Brienne — el, fără să știe mulți era deja acolo și poate că era foarte mișcat aducându-și aminte de vremile de mai de mult, și de cele de acum — de-odată stă locului pe stradă, își duce degetul la frunte, ca omul care se gândește la ceva, spune numai decât numele precupeței, întrebă de locuința ei, care era foarte dărăpănată, și intră la femeie cu un însoțitor credincios. Pe o ușă strâmtă intră într-o odaie mică dar curățică, în care femeia cu doi copilași stătea în genunchi lângă cămin și pregătea o cină simplă.

„Pot căpăta ceva mâncare aici?“ întrebă împăratul.

„Cum să nu!“ răspuse femeia, „pepeni copți“ și aduse unul.

Pe când cei doi domni străini mâncară pepenele și femeia mai puse câteva vreascuri pe foc, unul puse întrebarea:

„Cunoști d-ta pe împăratul, care este astăzi aici?“

„Încă nu-i aici“, răspuse femeia, „are să vină acum. De ce să nu-l cunosc? Multe farfuri și multe coșulețe de poame a cumpărat el dela mine, pe când era aici la școală“.

„Dar ți-a și plătit tot ce a cumpărat?“

„Negreșit, a plătit toate, cum se cade“.

Atunci a zis domnul străin către ea: „Femeie, d-ta nu spui adevărul, ori, apoi, nu mai ții bine minte. Mai întâi d-ta nu cunoști pe împăratul, căci acela sunt eu; a doua, nu ți-am plătit în regulă, după cum spui, ci eu ți-s dator doi taleri, ori ceva mai mult“. Și în clipa aceea însoțitorul puse pe masă o mie două sute de franci, capital și dobândă.

Femeia, recunoscând pe împăratul și auzind monedele sunând pe masă, îi căzu la picioare, și de bucurie, de spaimă și recunoștință, nu mai știa de sine?... și copiii se uitau unul la altul și nu știau, ce să zică.

Împăratul porunci mai târziu să se dărâme casa cea veche și să se zidească femeii una nouă, tot pe același loc.

„In casa asta, zise el, vreau să locuiesc de câte ori voi veni la Brienne și casa să poarte numele meu“.

Femeii i-a făgăduit, că va îngriji de copiii ei, ceace a și făcut.

(Hebel).

Moșul.

ECONOMICE

Sfaturi pentru stupari, la roit.

Plugarii noștri au datina, că fac atâția stupi, câți roi capătă. Toamna e plină polița de stupi, iar primăvara afară de roii dintâi, ceilalți toți pier, ba și stupii vechi, cari au roit până ce au slăbit cu totul.

Nu e iertat să luăm mai mulți roi decât doi, dela stupul, care a roit de vreme, iar dela ceice roiesc târziu, nu trebuie luat decât un roi. Aceasta se face așa, că roiul al doilea îl punem pe locul stupului, dela care a ieșit, iar pe acesta îl punem pe alt loc gol. Toate albinele sburătoare se duc așa la roi și-l întăresc, iar stupul vechiu se lasă de roit, și-i rămân și lui albine destule.

Dacă însă roiul întâiu e târziu, atunci îi punem deadreptul pe locul mâne-sa, iar pe aceasta o punem pe alt loc gol, ca să nu mai roiască. Așa vom avea mai puțin de lucru cu prinderea roilor, vom avea stupi mai puțini, dar toți puternici și plini de miere.

Lăcomia ne păgubește.

Dacă stupii sunt prea aproape unii de olaltă, puneți printre ei ceva lemne sau alte semne, ca matcele ieșind cu trântorii să-și poată cunoaște locuința, căci dacă rătăcesc și intră în o coșniță vecină, albinele o omor și stupul ei rămâne fără matcă și piere.

INFORMAȚIUNI

Arad, 20 Maiu v. 1911

De-ale noastre.

Măine fiind sârbătoarea sf. Impărați Constantin și Elena, n-rul viitor al ziarului nostru va apare Marți dimineața.

*

— Foiletonul așteptat din condeiul d-lui Gheorghe Coșbuc a apărut în ziarul nostru totdeauna Dumineca. De-astădată anunțăm cetitorilor noștri, că foiletonul va apărea numai în numărul de Marți. Acest foileton va fi un episod din Odișea lui Homer anume: **Odișeu în coliba slugei sale. Traducerea măiastră a acestei renumite epopee este făcută de cătră marele nostru poet în versuri moderne.**

Anunțăm totodată cu plăcere, că în șirul colaboratorilor noștri literari a intrat și d. **Ion Minulescu**, un mult apreciat scriitor român. Primul foileton dela d-sa îl vom publica în numărul nostru de Mercuri.

Cu deosebită plăcere putem să anunțăm și colaborarea regulată a mult prețuitului nostru amic și distins scriitor **Alexandru I. Hodoș** (Ion Gorun) din București.

Alegere de membru în sinodul protopopesc. Din Vrani (Bănaț) ni-se scrie: Duminecă, 15 v. a avut loc în Vrani alegerea de membru la scaunul protopresbiterial din tractul Biserica-albă. A fost ales cu mare însuflețire d. **dr. Iuliu Tămășel**, adv. în Biserica-albă, originar din Vrani, față de îngâmfatul Martin Atneaga, jude comunal în Vrani, care la toate ocaziunile s'a aliat cu străinii și ticăloșii, lucrând în contra neamului românesc. S'a purtat ticălos: Nestor Muntean Lică, subjude comunal, Nicolae Răcășdianu și Iova Rusmir, jurați comunali, Alexandru Miter Pârluš, măcelar, Trăian Muntean, președ. comitetului parohial, Paul Coloșora, Lazar Muntean alui Luca și Nicolae Goleți (Musteția).

Laudă se cuvine preoților noștri Nic Balmez și Alex. Atneaga, cari și-au împlinit cu cinst. datoria de preoți, apărând biserica de oameni d'alde Martin Atneaga.

Un creștin.

Alegere de preot. În frunțașă comună Toracul-mic din comit. Terontal în 15/28 Maiu a fost alegere de preot. Alegătorii acestei comune de mult au dorit să-și aleagă preot pe plac. Această dorință a lor s'a împlinit alegând cu mare însuflețire și cu totalitatea voturilor pe d. **Eugen Muntean** vrednicul preot din Vărd și rigorozant în drept. Ajute-i bunul Dumnezeu, ca să poată păstori această comună.

Convocare. Despărțământul Bistrița al „Astrei“ pentru cultura și literatura poporului român invită cu toată onoarea pe această cale pe toți membrii și binevoitorii, cari doresc înaintarea culturală a acestui popor la **adunarea cercuală generală**, ce se va ține în **Borgotihu a doua zi de Rusaliu, la 12 Iunie 1911 st. n. la 11 ore*** a. m. în localul școlii confesionale, cu următoarea Ordine de zi: 1. Deschiderea adunării prin președinte. (Constituirea) 2. Raportul comitetului cercual despre activitatea din anul 1910. 3. Raportul casarului pe 1910, Preliminarul pe 1911. 4. Exmiterea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor din ptul 2. 3. 5. Două prelegeri pentru popor. 6. Impărțire de premii. 7. Alegerea delegaților pentru adunarea generală semicentenară a „Astrei“ ținândă la Blaj. 8. Inchiderea adunării.

*) Trenul Bistrița—Borgoprund pleacă dimineața la 8 $\frac{1}{2}$ ore.

Bistrița, 30 Maiu 1911 st. n. În numele despărțământului: **Dr. G. Tripon**, președinte, **Ion Corbu**, secretar.

Necroloage. Adânc întristați aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că preaiubitul nostru tată, socru și unchiu **Nicolae Bogle**, după scurtă boală, în al 71-lea an al etății sale, a adormit în Domnul, Joi în 12/25 Maiu 1911 la orele 10 a. m.

Rămășițele pământești ale iubitului răposat vor fi ridicate Sâmbătă în 14/27 Maiu 1911 la orele 2 d. a. și se vor așeza spre veșnica odihnă în cimitirul gr.-or. rom. din Beliu. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Beliu la 12/25 Maiu 1911. Sofie cu soțul Papel Popa și Florica cu soțul Vasile Moga, preot, ca fice și gineri; Nicolae, Titi și Veturica ca nepoți și nepoate.

Moartea lui **Nicolae Bogle** este o mare pierdere pentru biserica gr.-ort. rom. din Beliu. Aceasta ne-o dovedește și faptul, că de un șir lung de ani a fost membru al comitetului parohial și comunal, în mai multe rânduri epitrop bisericesc-școlar, sub jude comunal, — și întotdeauna a fost cel dintâiu, cari lua parte activă la toate lucrările grele.

Când s'a înființat fondul de bucate, Nicolae Bogle a fost între întâii sprijinitori, cari cu harnicul preot din Beliu, Gheorghe Molnar a umblat din casă în casă, strângând 8 cubule grâu și cu înțeleapta lor chivernisire azi stă aproape la 200 măși metrică. Nicolae Bogle a fost în tot locul însuflețitor, luându-și parte de muncă.

Slujba înmormântării s'a început în 14/21 Maiu a. c. la orele 2 d. a. de față fiind un public foarte numărös de intelectuali și oameni din popor, din Beliu și împrejurime. Au servit preoții: Gheorghe Molnar (Beliu), Mihai Cosma (Repsig) și Cornel Musca (T. Carana). Cântările funebre le-au executat corul bisericii gr.-or. române din Beliu sub conducerea lui Nicolae Gligor, pădurar în Beliu.

Dormi în pace suflet blând, iar lumea cealaltă fie-ți odihna ușoară.

Pustnicul.

*

Subscriși cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru fiu, frate, cumnat și unchiu **dr. Augustin Străitaru**, avocat, președintele posesoriatului foștilor grănițeri, membru pe viață al „Asociației“, membru în congregația comitatenză și în reprezentanța orașului Hațeg, membru în direcțiunea institutului „Hățăgana“, prim epitrop al bisericii gr.-or. din Hațeg, etc. etc., după scurte suferințe a încetat din viață în etate de 35 ani Joi în 1 Iunie 1911 st. n. la orele 9 a. m.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre veșnică odihnă Sâmbătă în 3 Iunie st. n. a. c. la 3 ore p. m. după ritul gr. or. în cimitirul comun din loc. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. Hațeg, la 1 Iunie 1911. Ioan Străitaru și Susana n. Nemeș părinți. Mina m. Fărcaș, Lucreția m. Georgescu și Florica surori. Ioan Fărcaș, paroh și Nicolae Georgescu paroh cumnați. Romulus, Emil și Miți Fărcaș nepoți. Transmitem adânc întristatelor familii condoleanțele noastre.

Aviz. Inregistrându-se firma însoțirei economice-comerciale „Plugarul“ din Blaj, acest ncu institut românesc își va începe activitatea sa în 15 Iulie 1911 st. n. Rugăm deci cu insistență pe toți acei domni cari au primit coale de subscripție să binevoiască a ni-le re'napoia cel mult paoă în 15 Iunie 1911 st. n. ca să putem ține în evidență membrii însoțirii noastre și să putem introduce rami de operațiune în proporțiune cu numărul cvotelor subscribe și în conformitate cu necesitățile membrilor înscriși.

Ceice doresc a primi liste de subscriere sau doresc a să înscrie ca membrii la însoțirea „Plugarul“, binevoiască a să adresa la subscria direcțiune.

Deutsch Anna

anunță cu stimă on. public de dame, că s'a reînțors dela Budapesta și și-a deschis pe str. **Weitzer János nr. 17, etagiul I-ii** atelier de îmbrăcăminte pentru fetițe și băieți, după moda engleză și franceză. — Roagă sprijinul onoratului public.

Din 15 Iulie st. n. încolo însoțirea „Plugarul” va sta în cadrele ramilor de operațiune, ce se vor introduce, la dispoziția On. public. Direcțiunea însoțirii „Plugarul” în Blaj.

Din patrie.

Negură uscată. Marți, în 30 Maiu a avut loc un fenomen neobișnuit în comitatul Bistrița-Năsăud și jur. Des de dimineață ceață deasă acoperea ținutul, așa că la depărtare de 4—5 kilometri nu se mai vedeau dealurile. Intre împrejurările date nu putea fi vorba de o ceață apoasă și nici nu sămăna. Nu s'a rărit de loc nici după răsăritul soarelui, a cărui lumină încă era de tot slăbită. Ziua și noaptea premergătoare au fost calde, așa neguri apoase erau excluse. După amiază s'a mai rărit, dar încă n'a dispărut de tot nici azi, a doua zi. Munții nu se văd de loc nici azi. A trecut și o furtună peste munți în 30 Maiu dar ceața nu a dispărut. În Spania și Egiptul superior se formează neguri uscate, dar aici la noi nu poate fi vorba de așa ceva, neexistând ținuturi uscate. Dacă fenomenul a fost local atunci cauza trebuie căutată în arderea unei păduri, sau a unui sat. Iar dacă a fost general, în întreaga Europa, atunci nu poate proveni decât dela cutari erupțiuni vulcanice, ca în anul 1783. În cazul din urmă va mai apărea și dispărea cu schimbarea curenților atmosferii.

„Fața Neagră” — achitat. Mult agitatul proces criminal intentat notarului Aurel Popescu din Lazuri pentru latroniu s'a sfârșit cu o mare surprindere. Acuzatul notar împreună cu servitorul său a fost achitat, aflându-l jurații nevinovat.

Sentiința e interesantă prin faptul, că la început chiar le-a reușit acuzatorilor să câștige simpatiile Curții cu jurați.

Cu mult meșteșug și fantezie exagerată i-a succes perechei Neumann să țese în jurul notarului urgisit de moarte, un văl romantic, dându-i aparența realității. Cât era însă de îndemănat înscenată întreaga afacere și cât exploatară de bine atentatul nocturn pentru a desființa pe Popescu, totuși adevărul a triumfat și de data asta dovedindu-se, că autorii jafului n'au nici în clin nici în mănec cu cel acuzat, căci sunt aceiași Țigani, cari au terorizat pe vremea aceea împrejurimile Lazurilor.

Diverse

Cabare-ul Heltai. Ieri seară s'au prezentat membrii noi ai cabare-ului Heltai, care tot mai mult câștigă simpatia publicului arădan. Heltai și-a ales cu multă pricepere membrii, iar în program e atâta fineță și variație, încât satisface deplin și cerințelor celor mai delicate. Fiecare punct din program te distrage și captivează, iar până la sfârșit interesul și se excită tot mai mult și tot mai mult se simte mulțumit. Forțele noi toate sunt excelente, iar și dintre cele vechi au rămas numai acelea, cari sunt mai plăcute publicului.

Olga Glück, membră a teatrului „Apollo” din Viena, are o voce de sopran frumoasă, caldă și minunată, cântă în limba germană. **Jules Boemack,** artistul „Chat Noir”-ului din Paris, e un adevărat artist. **Nora și Dora Isnay,** balerine engleze, sunt cele mai bune dintre câte se cunosc până acum. **A. Kovács,** umorist. **Magda Szécsi,** o frumoasă artistă, care prin jocul ei plăcut și cântecele ei alese te captivează. **Ileana Körmendí, Mart. Garas, Ant. Varjas și Eug. Heltai** sunt foarte cunoscuți, încât nu mai trebuie recomandați publicului arădan, căruia i-au câștigat atâtea seri plăcute.

Accompaniamentul la pian îl susține cu multă pricepere **Mate.u Csányi,** capelmaistrul teatrului din Arad.

Dela frați

Dela Curtea regală română. M. S. Regina Elisaveta va mai sta la Constanța până Joia viitoare când se va înapoia în București.

Vineri, 27 sau cel mai târziu Sâmbătă, 28 Maiu, familia regală va pleca la Sinaia, unde va sta în tot cursul verii.

Precum am amintit, AA. LL. RR. Principii moștenitori vor pleca în ziua de 3 Iunie la Londra, spre a asista la serbările încoronării părechei regale engleze.

Principii moștenitori vor sta la Londra până la 15 Iunie și la această dată se vor înapoia la Sinaia pentru o lună. Apoi vor pleca la Sigmaringen și Coburg unde vor sta până la 1 Septembrie. După cum se știe, în călătoria lor la Londra, Principii vor fi însoțiți de dna Stirbey și de dna Poenaru, damă de onoare a M. S. Reginei precum și de d. locot.-colouel Berindey.

Contrar celor spuse, d. general Robescu, mareșalul Curții princiare, nu se va duce la Londra, d-sa fiind în concediu în Elveția.

Un ofițer român decorat de împăratul Wilhelm. Din Potsdam vine știrea, că cu ocazia revistei de primăvară împăratul Germaniei a luat act oficial de plecarea atașatului militar român, maiorul Rășcanu, căruia i-a conferit personal ordinul „Coroanei” cl. II, și a cerut să-i fie prezentat succesorul său, maiorul Mircescu.

Dela Academia Română. În ședința de Mercuri a Academiei române au fost aleși membri în secția științifică d-nii general Gr. Crăiniceanu și I. Simionescu, profesor de geologie la Universitatea din Iași.

Au fost aleși membri corespondenți în secția științifică, d-nii Vasile Pârvan, profesor la facultatea de litere din București, Nicolae Dobrescu, profesor la facultatea de teologie și d. I. Nestor, profesor la Cernăuți.

S'au ales ca membri corespondenți streini în secția literară, d-nii Fridrich Wagner și Kr. Lensen, iar membri onorari prof. dr. Erlich din Frankfurt și dr. Bouchard profesor la facultatea de medicină din Paris.

Academia Română a acordat, în secțiunea literară, d-rei Margareta Miller-Vergihy — premiul „Principesa Alina Stirbey” pentru lucrarea sa în manuscris, cartea de lectură pentru școlile secundare intitulată „Copiii lui Răsvan”.

Premiul este de 8500 lei, în care intră premiul autoarei și cheltuelile pentru tipărirea scrierei în 1000 exemplare.

Astăzi Vineri, 20 Mai c., la orele 2 Academia Română s'a ținut ședință publică, în care s'au făcut următoarele comunicări:

a) D. dr. V. Babeș: I. Studii critice asupra actualei organizațiuni sanitare. II. Legislațiunea sanitară în ce privește lupta în potruiva boalelor infecțioase indigene.

b) D. dr. G. Marinescu: Cercetări noi despre structura și funcțiunile cenirilor cerebrali.

A. S. R. principesa Maria la casa gen. Manu. A. S. R. principesa Maria însoțită de d-na Movrodi a făcut Marți o vizită la casa generalului Manu.

A. S. Regaiă a fost întâmpinată la intrare de membrii familiei regretatului bărbat de stat. Pe sicriul defunctului A. S. R. a depus o frumoasă jerbă de flori, apoi trecând în salonul de recepțiune și-a exprimat regretele pentru pierderea neprețuitului om de stat.

Din străinătate.

Pregătirile militare ale Bulgariei la granița turcească. Din Constantinopol se anunță, că Valiul din Kosovo raportează, că printre bulgarii dela graniță s'a distribuit un întreg vagon de cartușe și că sosesc mereu transporturi de munițiuni dela Kiustendil.

De asemenea se anunță, că bulgarii lucrează cu activitate la ridicarea de întărituri pasagere, pe linia frontierei.

Comandantul corpului 7 de armată turc a luat de urgență măsuri, spre a paraliza un eventual atac din partea Bulgariei.

Chestia Marocană. „Times” află din Madrid, că o neînțelegere a izbucnit între Spania și Franța din cauză că aceasta din urmă se opune la proiectul spaniol, pentru o împărțire administrativă a Marocului.

Japonia nemulțumită de înțelegerea Anglo-Americană. „Daily Graphic” din Londra, e infor-

mat din Tokio, că Japonia e nemulțumită de tratatul de arbitraj anglo-american care — după presa japoneză — ar trăda intențiunea Angliei și Statelor-Unite de a-și realiza marile planuri de cucerire economică în Extremul-Orient.

Dar, tocmai spre a paraliza o atare acțiune, Japonia își sporește acum flota de război.

Conflictul dintre Turcia și Bulgaria. Din Constantinopol vine știrea, că conflictul provocat de incidentele dela granița bulgară amenință să ia un caracter grav.

Se asigură, că mai multe clase de radifi au fost convocate, spre a fi trimise la frontieră.

Din Sofia se anunță, că mai mulți macedo-bulgari din Kiustendil s'au oferit ca voluntari, spre a ataca trupele turcești dela graniță.

Guvernul bulgar nu numai că le-a respins oferta, dar i-a somat ca, sub nici un cuvânt, să nu părăsască orașul.

Ziarul „Daily Chronicle”, după informațiuni sigure din sursă diplomatică, afirmă că situația în Balcani, cu toate incidentele din ultimele zile nu se prinzintă sub un aspect alarmant.

Totuș, — după o telegramă din Constantinopol, primită de aceeaș gazetă, — circulă zvonul că Bulgaria tratează cu Muntenegrul, în scopul unei acțiuni comune contra Turciei.

Primul ministru Gheșow, într'un interview, ce a acordat unui ziarist, a declarat că e foarte amărît de incidentele dela granița turcească.

A adăogat, că va face tot ce-i va sta în putință spre a stabili curatul adevăr, punându-se astfel capăt senzaționalelor știri contradictorii.

Guvernul nu va întreprinde nimic până nu va cunoaște rezultatul anchetei comisiunei mixte. Trei ofițeri și un medic militar bulgari au sosit la graniță, unde așteaptă pe delegații otomani.

Gheșow nu e de loc îngrijit de proporțiunile ce ar putea să ia conflictul.

„— Ne vom sili — a spus el — ca, fără a ne lăsa târâți de o pornire ostilă Turciei să regulăm conflictul. În nici un caz, însă, nu vom conexe afacerea împușcării căpitanului Gheorgiew cu ultimul incident dela graniță, ci ambele vor fi examinate și discutate separat”.

Din Franța. Pe zi ce trece, se întărește convingerea, că intrarea d-lui Delcassé în cabinet a fost o mare greșală nu numai din punct de vedere al politicii externe, ci și pentru influența nefastă ce o exercita d-sa asupra afacerilor interne.

Zilele acestea ministrul Delcassé a avut o atitudine foarte agresivă, față de ministrul de externe Cruppi, neputându-se împăca cu faptul că Cruppi face politică independentă, cu toate că-și cunoaște răspunderea.

„Figaro” publică astăzi următoarele amănunte asupra unui incident, ce s'a petrecut în consiliul de miniștri și care va produce mare senzație nu numai în cercurile politice din Paris, ci și în străinătate.

Delcassé îl atacase pe Cruppi pe neașteptate, criticând politica sa pentru unele chestiuni, cari nu sunt decât consecințele politicii urmate de Delcassé în trecut. Este un lucru cunoscut, că toate neplăcerile ce le-a avut Franța în timpurile din urmă, au fost consecințele politicii marocane a acestui bărbat de stat, care la un moment dat, ajunsese pe punctul de a târi Franța într'un războiu.

Delcassé a declarat în consiliul de miniștri că a fost o greșală de a se trimite de pe acum trupe în Maroc, căci Fezul n'a fost expus la atacuri atât de violente din partea revoluționarilor și că lipsa de alimente n'a fost atât de mare, precum scriau ziarele. Trimiterea trupelor în Maroc ar putea să creeze Franței mari neplăceri.

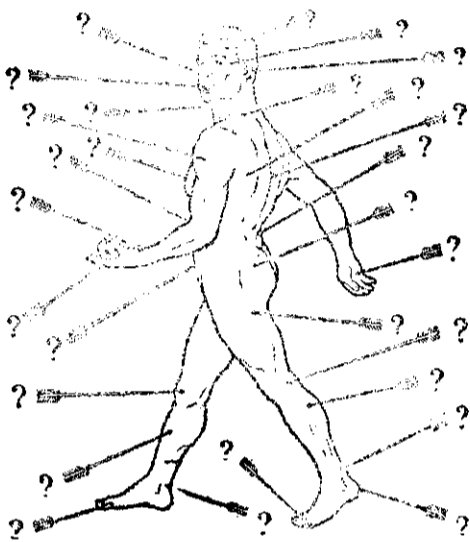
Discursul ministrului Delcassé a stârnit o vie mișcare în consiliul de miniștri, cu atât mai mult, cu cât ministrul marinei citise câteva documente referitoare la această chestiune. Liniștea s'a restabilit însă, după declarațiile ministrului, care ședea lângă Delcassé. Acel ministru a declarat, că Delcassé a omis o frază din documentele referitoare la chestiunea marocană, astfel că înțelesul acelui document a fost denaturat. Fraza omisă se referă la raportul comandantului unui vas francez, care se plânge amar, că nu poate obține comunicație directă cu Fezul. Comandantul adaogă, că în ce privește evenimentele din Maroc, dânsul nu știe altceva, decât ceea ce află dela marinari și că toate știrile ce le primește, sunt necontrolate. Delcassé

a omis să citească această frază. Atacul său împotriva ministrului Cruppi, e deci, lipsit de temei.

„Ce să credem despre un ministru, scrie „Figaro“, care atacă pe un coleg al său în aceste momente, când primul-ministru se află greu bolnav? Delcassé se folosește de orice ocaziune spre a combate politica marocană a guvernului, de teamă, că mai curând sau mai târziu se vor descoperi marile greșeli, ce le-a făcut în trecut. La toate acestea se mai adaugă, că Delcassé a comis imprudența de a-și lua angajamente secrete față de Spania. Textul acestei convenții secrete îl cunosc în Spania numai două persoane, în Franța însă nimeni nu cunoaște amănuntele convenției, cu toate că Delcassé a impus Franței oarecari datorii față de Spania.

Redactor responsabil: Atanasiu Halmăgian.

Te doare ceva?

I. Renumitul „Fluidul Elza“ alui Feller, e, după experiențele noastre liniștor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurz), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci. Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. — 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K. 5 franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distinct și sigur Plulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, sgâr-ciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață amețală, răgăeli, haemeroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar.

Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Un candidat de avocat român

cu praxă, află aplicare momentană în cancelaria mea.

Reflectanții rog să se adreseze subscri-sului:

Dr. Ion P. Olteanu,
advocat.
Magyarlâpos.

Caut un candidat de avocat român cu praxă

pe lângă condițiuni favorabile. — Aplicare imediată. — A mi-se adresa direct.

Dr. Ioan Hica, avocat
Hațeg—Hâtszeg.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-duct igienic pentru curățirea și înfrum-sețarea pelei.

Înlătură petele galbine, bubele pricinuite de infierbințeli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 cor.

»IANER« pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la băfuri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețiturile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă. 1 cutie 1 cor.

»IANER« săpun. 1 bucată 60 fileri.

»IANER« pastă pentru dinți. 1 doză 1 cor.

»IANER« apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiile buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60, jum. sticlă 80 fil.

»IANER« esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mă-treței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fil.

»IANER« pomadă pentru creșterea părului. — 1 teglă 2 coroane.

»IANER« vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru, brunet). Un carton 4 cor.

»IANER« apă care face părul blond. Pentru a văpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Prepara-tele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca va-loare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 72.

Un candidat de avocat

află aplicare momentan la subscrisul sub condițiuni favorabile.

Dr. Aurel Grozda
advocat în Buteni (Körösbökény).

În cancelaria lui dr. Aurel Nyilvan avocat, Somcuta-mare, află aplicare imediat un

candidat de avocat cu praxă
pe lângă condițiuni favorabile.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că eu L. Main începând, mi-am mutat

cancelaria mea de arhitect
în strada Kápolna Nr. 6—6/a în casa proprie.

Primește orice întreprinderi de edificare, pe cari le execut conform cerințelor moderne.

Mă rog de sprijinul on. public și în viitor.

Cu stimă

Fábián József

arhitect-zidar.

Fondat în anul 1882. — Telefon nr. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

Arad,

Andrássy-tér 25, palatul Neumann.
(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. Pentru camere de dormit dela 190 fl. Sufragerie (prânzilor), dela 140 fl. Garnituri de salou, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare convenabile!

NEUSCHLOSZ BUTOR

Se vând exclusiv mobile de lemn tare și vestit: ■ NEU- ■ SCHLOSS.

Furnisorul societății cailor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

Mangra Tisza și „Tribuna“

se capătă la

librăria diecezană, Arad.
Prețul 1 coroană.

Caut un candidat de advocat român.

Cei cu praxă preferiți. Postul se poate ocupa imediat.

Dr. Iustin Pop, avocat în Deva.

La librăria diecezană din Arad

se găsesc

propise (corecte) de examen

cu Cor. 1-20 o sută bucați, plus 20 fileri pentru porto postal; asemenea

cărți potrivite pentru premii școlare.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,
aur, argint sdrobot și bijuterii.

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.
Arad, str. Weitzer János
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Magazinul electrotehnic

al lui

Kalmár József

Arad

str. Salac nr. 2. Telefon: 242.

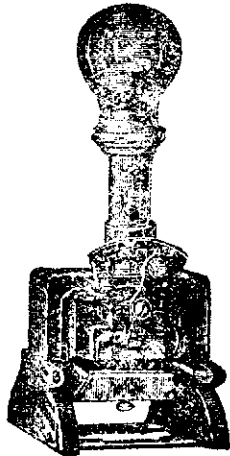
Montează motoare electrice
pentru industriași, instalează
lumina electrică cu prețurile
cele mai moderate, etc., etc.

Horváth József

arhitect și zidar

Arad, strada Darányi János nr. 4.

Primește orice lucrare în branșa aceasta,
face planuri și efectuează zidiri pe lângă pre-
țurile cele mai reduse.

Schubauer J.

atelier de

ștampile

de gumă și gravură

Arad, Salacz-utca Nr. 3.

Execută artistic gra-
vuri de monograme,
firme și scrisori,
ștampile de oțel, a-
ramă și gumă, sigile
cu firmă (embleme),
tșe. ancuie pentru steaguri, insignii pen-
tru societăți și sport. Magazin de mașini
pentru numerație, ștampile pentru dat și
prese pt. rotunzire. — Execuție promptă.

Ziffer Sándor

întreprindere de mașini de scris
Arad, strada Ferray, palatul contelui Hunyady.

Unicul vânzător al mașinilor cu renume
universal

Underwood Visible,

se pot scrie deodată 15—20 exemplare; solidi-
tatea lor e neîntrecută; provăzute cu litere romă-
nești după plac, se pot primi pentru probă și
recomandare **fără taxă.**

Primește și pentru jurul Aradului întocmirea
mașinilor în cursul anului întreg și sub îngrijirea
mea de specialist, mașinile vor funcționa regulat.

Curs permanent pentru stenografie și conta-
bilitate la mașină.

Mare magazin de aparținente de cea mai
bună calitate.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului romă-
nesc din provinciă, m'am hotărât să deschid în
Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la
ministerii și la alte foruri, orice informații com-
erciale și în general în orice cauză dau în
restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate
chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rez-
olvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu re-
ferentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac
toffelul de mijlociri comerciale și comande.
Prețuri moderate, serviciu prompt, informații
detaillate. La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapesta, Lajos-u. 141. III/19.

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 40
(casa lui Dr. Winter).

Am onoare a înștiința stimații mei co-
mitenți și publicul mare, că

● atelierul meu de ●
instrumente muzicale

se află în strada

Deák-Ferencz N-rul 40.

Am înmagazinat mare asortiment de
tot felul de instrumente muzicale. Strafor-
mez și reparaz instrumente muzicale cu cele
mai scăzute prețuri. Comande în provinciă
execut prompt.

Solicit sprijin binevoitor cu tot respectul

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale.

Se află de vânzare

vinuri

dintre sortele cele mai fine din viile D-lui Kis
Bálint dela Cetea. Se pot căpăta și în can-
tități mai mari. Doriții cumpărători să se adre-
seze la

Nicolae Sora Băroiu

Szelyistye, Szeben m.

Recomând

în atențiunea binevoitoare
a cumpărătorilor de mobilă

prăvălia mea de

mobile artistice

de sub nr-ul 6 din strada Fejsze
(casa proprie),

având totdeauna asortiment mare din aran-
jamentul cel mai modern pentru dormitor,
refector și salon cu prețuri moderate.

În atelierul meu mare, întreprind orice comandă
pe lângă condițiile cele mai avantajoase, după
model și cu preliminar.

Cu deosebit respect

Csatlós András

stoler.

Imprumuturi

cu amortizație și imprumuturi
pentru funcționar, vinderea
și cumpărarea de moșii
și arcelarea lor o mij-
loc ște mai avantajos:

Biroul de intermediare:

Vig Lajos

Arad, Árpád-tér N. 5.

☎☎☎ Telefon Nr. 671. ☎☎☎

Covârșesc orice concurență

prin bunatatea, durabili-
tatea și ieftinătatea lor

ghetele pentru bărbați, femei și copii pregătite din
peli neagră ori colorată în atelierul propriu al lui

Czernóczy Mihály,

de sub numărul 3 strada Kossuth, Arad.
Gaste jumătăți se capătă în orice fel de fazon.

Vei cruța mulți bani!

Încă vei cerceta hotelul și grădina

Kravár din strada Sarló nr. 3

la „Hétvezér”,

unde se pregătesc cele mai bune mâncări ungu-
rești, vinuri acese de deal, și bere proaspătă de
kőáya, pe lângă prețurile cele mai ieftine și
serviciul cel mai bun.

Poplărie acoperită. Iluminație electrică.

Oppenheimer Mór

zidar diplomat

Arad, Szabadság-tér 17.

În casa D-lui Dr. Schwartz, în curte.

Recomandă în atențiunea ou public pentru
facerea de planuri și preliminar de zidire,
cancelaria lui de edificări.

Spitz Ignacz

măestru-măsar.

Execută lucrări de edificii și la poștă, aran-
jază prăvălii.

Arad, piața Szabadság nr. 11.

Întreprinde orice lucrare aparținând a-
cestei branșe. Execută comande dela cele
mai simple, până la cele mai pretentioase,
după plan, cu cele mai scăzute prețuri.
Servește cu cea mai mare plăcere, cu pre-
liminare și planuri.

Tobuze pentru țigarete
de fabrica

Bardou

care sunt mai bune și mai
plăcute, se capătă la —

Librăria **FRAȚII ROTH**
ARAD, Andrassy-tér. (Vis-à-vis de Monumentul-sfânt).

Szeifert János

sculptor

Arad, Magyar-utca Nr. 29.

Reparaturi se efectuează prompt; comenzile din provincie se execută grabnic. — La dorință trimit planuri gratuit. Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului.

Cu stimă: **Szeifert János.**

Pregătește tot felul de lucrări din acest ram, ca: iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și saloane, tot felul de sculpturi se efectuează pentru tâmplari.

... Singurul institut de asigurare ardelean ...

„Traşsylvania”
Sibiu. Strada Cisnădiei 5. — Edificiile proprii.

recomandă

... **Asigurări împotriva focului,** ...

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc., pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții, cum și

... **Asigurări asupra vieții,** ...

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. de la asezămintele confessionale cu avantajii deosebite), pe **cazul morții**, și **cu termen fix**, cu plăți simple sau duble a capitalului, asigurări de pensii și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, ... asigurări pe spese de înmormântare, ...

Asigurări contra grindinei (de piatră)

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere),

Asigurări de pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K. 5.003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	4.834.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc 110.839,992-
	viață 11.020.266-
Fonduri de întemelare și de rezervă	2.204.317-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc la serviciul institutului în condiții favorabile.

Specialist în pălării prețești.

Cercetați marea prăvălie a lui
SOMMER JOZSEF

ARAD, strada principală în palatul bis. romano-catolic, fondată la anul 1863,

unde afla indeosebi doamni preoți **pălării prețești, pălării de tot soiul, cilindre, elac, cămași de vară, gulere, manșete, mănuși de vară, cravate, ciurapi, bastoane, umbrele, etc.**, din fabricile cele mai renumite franceze și engleze, de calitate deosebită și de la cei mai experți maeștri, cu prețurile cele mai ieftine. Pe lângă asta au public român va găsi în marele magazin serviciu prompt, având de conducător al prăvăliei pe un român, cu un client să fie pe deplin mulțumit. Sperând, că un public român din țară și provincie mă va onora cu vizitele sale punându-și toată încrederea în firma prăvăliei mele, semnez cu deosebită stimă: **Sommer Jozsef.**

Specialist în pălării bărbătești.

Nu sosit cele mai frumoase și mai noi
ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame

Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbenă
și neagră cu
16 coroane 50 fil.
exclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS

prăvălie de ghete de rangul I-ii.

Arad, piața Andrassy nr. 20.

Comandă din provincie se execută în aceeași zi

25 (11)

Cel mai bun și mai încrezut mijloc de **curățirea și nobilitarea feței**, care se deosebește de toate mijloacele cunoscute până acum este

Seraii crema a lui Rozsnyay.

Cultiva și înnoiește pielea feței, efectul ei încreșcă înfrumusețarea feței o finețe de cerșetă, îndepărtează pistrii și albușele, netezește încreșturile.

Prețul unui tub 1 cor.

Pudră Seraii a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem, ca toate produsele mele de Seraii, constă din substanțe nevătămatoare. E foarte plăcută doamnelor pentru însușirea ei de a ascunde scaderile.

0 cutie 1 cor. 20 fil.

Săpun Seraii a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înnoiește pielea.

0 bucată 70 fileri.

Pe poșta le trimite:

farmacia **Rozsnyay**

Arad, Szabadság-tér.

Comandă din provincie se efectuează încă în aceeași zi.

FRATII BURZA

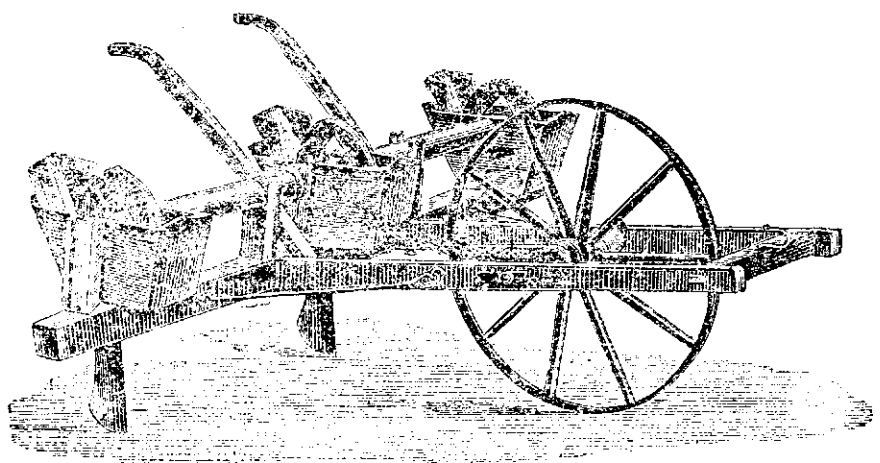
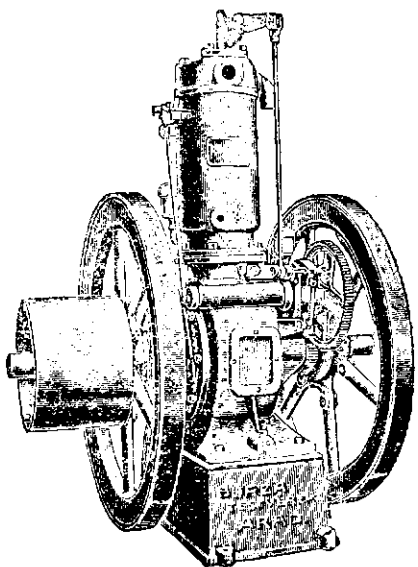
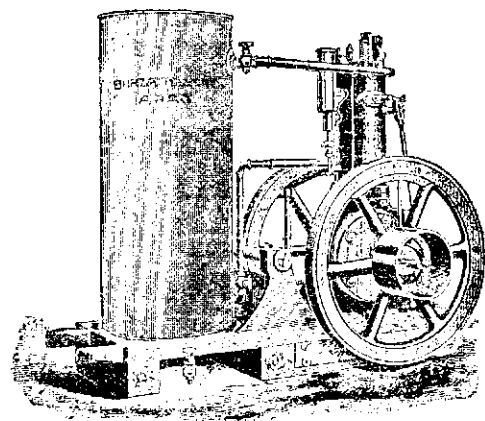
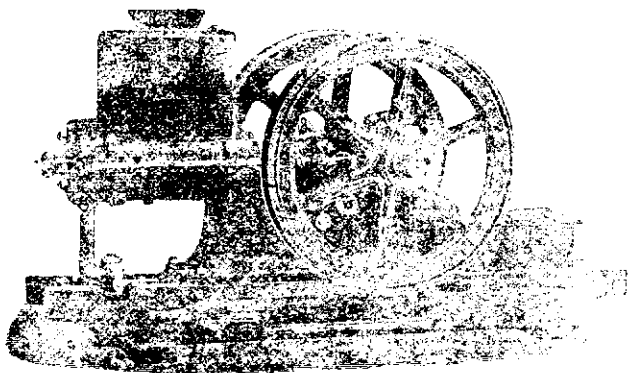
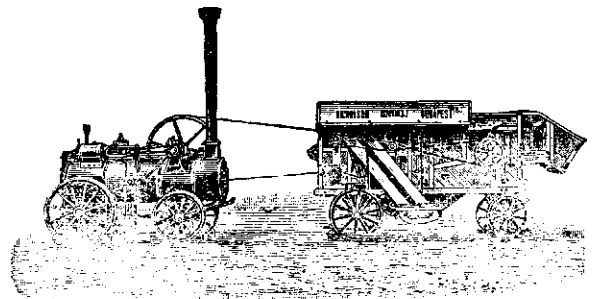
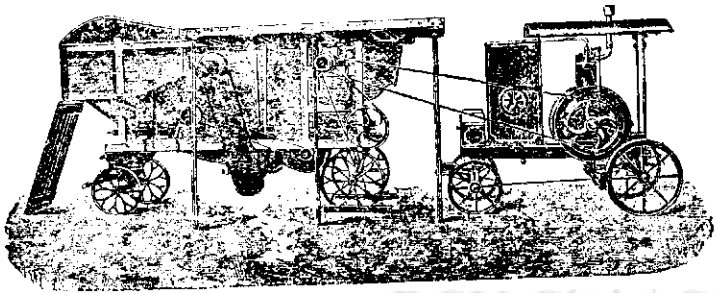
Nr. telefonului 804.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

A R A D, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem-gratuit.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

Petru Novak

ferestreu și moară de aburi

Arad—Micălaca, nr. telefonic 670.

Am onoare a aduce la cunoștința stim. public; că în **ferestreu** meu nou clădit și aranjat se capătă orice material de lemn de **brad**:

scânduri, leături, grinzi, tramfe, stâlpi de scelă etc.

D-lor arhitecți și lemnari le pun la dispoziție gratuit **loc de descărcat.**

In moara de aburi macin făină și țărățe.

In depozitul meu de lemne se vând **lemne de foc** cu **vagonul, stânjinel** și **mărunțite**, livrate la casă.

N-rul telefonic al **depozitului meu din Arad** e **579** Óvártér (înaintea podului de lemn ce duce în cetate).

Fiți atenți la firmă!

De astădată publicul — din cauza marelui aglomerării de mărfuri — va putea cumpăra ieftin. Spre orientare las să urmeze un scurt extras:

Cămăși tricot, cuptușite cu plisă dela	75 cr.	Cătrințe	25 cr.
Pantaloni tricot, „ „ „	75 „	Jambiere pentru femei	75 „
Cămăși fine pt. bărbați	99 „	Ghete femeiești de iarnă	60 „
Cămăși fine bărbi. cu pieptul de mătase	120 „	Umbrule de mătase (ottoman, extrafine)	165 „
Guleri în toate formele	13 „	Bonete elegante	100 „
Manșete colorate sau alae	19 „	Galoși	125 „
Ismene fine	45 „	Mănuși de piele	90 „
Mănuși de piele	50 „	Corsete fine	48 „
Gramafon	8 fl.	Geantă de mână pt. dame	25 „
Plăci dupe, diametru 26 cm.	90 cr.	Trico pentru copii	30 „
Păpuși	275 „	Ciorapi (patent)	15 „
Ploiere de mătase pt. domni	170 „	Haine de trico pt. fete	75 „
Ghete cu talpa dublă pt. domni	60 „	Imbrăcăminte de iarnă	120 „
Bretele	25 „	Ghete cu șirele pentru copii	55 „
Cămăși de păzăză fină pentru femei	55 „	Bretele pentru copii	04 „
Corsete brodate	81 „	Șăpci tricotate pt. băieți	82 „
Cămeși tricotate pentru femei	50 „	Batiste pentru copii	04 „
Trico pentru femei	59 „	Mănuși împletite de iarnă	15 „
Ciorapi de iarnă femeiești	25 „	Jambiere pt. copii	35 „
Mănuși tricotate și căptușite pt. femei	20 „	Galoși pt. copii	90 „

Depozit de haine de iarnă pentru copii, jucării; cele mai frumoase obiecte dela 25 cr. — Geamantane din piele americană dela 65 cr. în sus. — Geamantan cu cute dela 225 cr. în sus. — Corfițe de piele de târg dela 30 cr. în sus. — Serviz pentru 6 persoane pentru vin, bere și rachiu dela 90 cr. în colo. — Fructiere cu 6 tălgerușe, dela 90 cr. în colo.

Afară de acestea vă stau la dispoziție cele mai frumoase obiecte ocazionale de argint china, cu prețuri fabuloase. — Depozit de jucărele și căruțe de păpușe. — Mare asortiment de cordoane de gumă cu cus. aur și mătase cea 50 cr. Plăci de gramafon în preț de 1 fl. — Mănuși, imitație de piele cu căptușală fină 35 cor. — Asortiment de boa și manșoane.

Pentru comoditatea publicului, am aranjat clinica de păpușe, în care se vindecă totfelul de păpușe și să pregătesc modele.

Fieștecare cumpărător are favorul de a-și mări o fotografie.

Asortiment de căruțe pentru păpușe dela 4 fl. 75 cr. în sus.

Toate se capătă în bazarul de concurență din edificiul teatrului, vis-à-vis de cei 13 martiri, a lui

REICH EL.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CREDIT și ECONOMII SOCIETATE pe ACȚII

FONDATĂ IN ANUL 1885.

Centrala în **Timișoara-centru**

(Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciocova și Delta.

Telefon Centrala Direcțiunea: Nr. 510.

Contabilitatea: Nr. 1149.

Capital propriu 1,500.000 cor. — Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Filiala Buziaș nr. 10, Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciocova nr. 16, Filiala Delta nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

■ Depuneri până la 10.000 coroane, după starea casei se plătesc și fără abdicere.

■ Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

■ Dă avans. pe efecte publ. (Lombard).

■ Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Cumpăr în orice cantitate

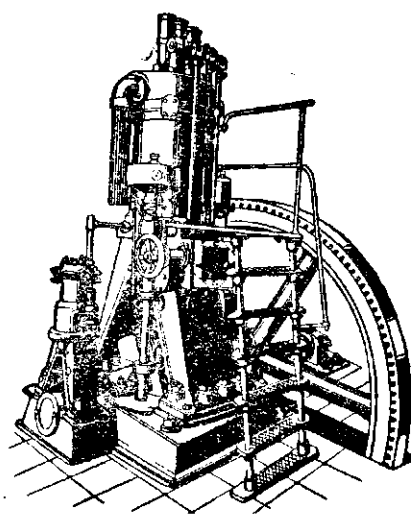
romonițe, flori de porumbele, flori de tei, flori de friguri, rădăcini și frunze de mătrăgună, flori de soc fie verzi, ori uscate și **Vespe de frapțin.**

Farmacia lui

Szokoly Sándor

Arad, Piața Kelemen

(vis-à-vis de biserica sârbească.)

Execuție modernă, solidă, și reală de prima clasă, serviciu prompt și prețuri moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți. Premiat la expoziția din București 1906 cu Grand Prix, cea mai înaltă distincție și medalie de aur. La expoziția regnicolară din Cincibiserici 1907 cu medalie de aur, la expoziția din Sepsiszentgyörgy cu medalie de aur.

Doă fabrici proprii.

Frații Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori, turnătorie de fier.

Brașov.

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal efectuește:

stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut „Coroana“, mori mănate cu motor și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și sanatorii aranjat conform tuturor recerințelor moderne; — dietetică după sistemul lui **dr. Sahmann**; —

(băi de aier, de soare, de aburi, de aier cald, de acid carbonic, de oxygen, de radium, băi medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, hysterie, anemie, diabet, diatheză urică, reumatism, boale de stomach și de intestine, etc.)

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în stabiliment: boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Telefon
474.

Rochia-pantaloni

nu se va bucura nicăiri de așa trecere, ca ghețele de bărbați, dame și copii

cumpărate la „Asociația călțunurilor arădani“ (Aradi Czipötermelő Szövetkezet), cari se pregătesc din pielea cea mai bună pe lângă prețurile cele mai ieftine. E recunoscută și trâinicia acestor ghețe făcute cu îngrijire și de aceea fiecare va lucra în interesul său, dacă își va procura ghețele trebuincioase la această „Asociație“

(Aradi Czipötermelő Szövetkezet)
piața libertății nr. 14.

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu prețurile cele mai moderate.

FISCHER

Mare depozit de rufării.

A R A D, piața libertății numărul 12.

Prețuri foarte scăzute!

Cămăși bărbătești fine, de medepolon alb se afla numai la firma mea, acum cu — — fl. 1-25, 1-50, 1-75.

„ „ din zefir fin englez, în modele elegante, acum 1-30, 1-75, 1-95.

„ **de vară** din zefir englez de tot fin, noutăți cu gulere duble înalte, acum 1-50, — — — — — 1-55, 1-75.

Pălării pentru domni în forme de modă, de purtat în calitate bună, acum 1-30, — — — — — 1-55, 1-75.

„ „ „ în calitate de tot fină în forme și colori după modă, acum — — 1-90, 2-25, 2-50.

„ „ **băieți** în toate colorile după formele modei, acum 1, 1-25, 1-50.

Căciuli engleze pentru bărbați și copii mare asortim., acum — — — — — 50, — 90, 1-50.

Izmene din köpper fin sau pânză, după croiu nemțesc sau francez, acum — 75, — 90, 1-50.

Umbrele calitate bună, desfacere ocazională, numai la firma mea atât de ieftine, acum 1-39, 1-50, 1-75.

Ocaziune de cumpărat, clasă separată, preț ieftin fără păreche numai la firma mea se capătă.

Ciorapi fini în colori după modă 19 cr.

Cravate de mătasa, asortiment mare 25 „

Batiste de calitate fină 19 „

Mănuși de ață în colori 29 „

Căciule de sport din pânură 45 „

Bastoane de plimbare, mare asortiment 45 „

Portofelii pentru bani din piele 45 „

Tabachere din piele 75 „

Ridicole femeiești din piele 65 „

Ciorapi femeiești după modă 39 „

Brâne de cauciuc pentru femei după modă. 50 „

Cămăși femeiești calitate bună 95 „

La

Librăria diecezană, Arad

se capătă

MINEILE

pe 12 luni, în 12 vol. legate în pele cu copcii, 1 vol. 14-50, toate volumele Coroane 172.

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ

ARAD, STR. BATTYÁNYI 2.

Asortată fiind cu cel mai variu și mai modern material pentru lucrări ce ating arta tipografică, se recomandă a execută tot felul de tipărituri ca : Documente, liste de escompt percepțiuni și erogațiuni, invitări pentru petreceri.